

**AZ EURÓPAI UNIÓBÓL SZÁRMAZÓ FORRÁSOKRA VONATKOZÓ
CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI STRATÉGIA**

TARTALOMJEGYZÉK

I.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
II.	BEVEZETÉS	6
2.1	A 2014-2020 PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉGÉNEK EREDMÉNYEI	8
2.2	A STRATÉGIAI KERET	10
2.3	CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI	11
2.4	CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEI.....	12
III.	HELYZETELEMZÉS	12
3.1	CSALÁS ELLENI KÜZDELEM JOGI KÖRNYEZETE.....	12
3.2	CSALÁS ELLENI KÜZDELEM INTÉZMÉNYI KÖRNYEZETE	18
3.3	CSALÁSRA ÉS KORRUPCIÓRA VONATKOZÓ ADATOK MAGYARORSZÁGON	28
IV.	A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI	36
4.1	STRATÉGIAI CÉL.....	37
4.2	CÉLKITŰZÉSEK.....	37
V.	BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK ÉS INTÉZKEDÉSEK.....	37
5.1	CSALÁS- ÉS KORRUPCIÓ MEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉG	37
5.2	A CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ FELDERÍTÉSE, JELENTÉSE	53
5.3	CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ESETÉN ALKALMAZANDÓ NEGATÍV KÖVETKEZMÉNYEK	57
5.4.	A KORRUPCIÓ MEGELŐZÉSÉRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK	58
VI.	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA	58
6.1	FINANSZÍROZÁS	58
6.2.	A STRATÉGIA NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA	59
1.	SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ INTÉZMÉNYRENDSZER ÁBRÁJA	60
2.	SZÁMÚ MELLÉKLET: JOGFORRÁSJEGYZÉK	62
3.	SZÁMÚ MELLÉKLET	64

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Európai Unió (EU) célja a csalás és korrupció elleni hatékony megelőzés és küzdelem, az adófizetők pénzének megóvása, amellyel Magyarország is messzemenően egyetért, ezért az európai uniós források felhasználása során a korábbiaknál is aktívabb szerepet kíván betölteni az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelmében.

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) célja a 2019. évi CAFS¹ (a Bizottság csalás elleni stratégiája) és az ahhoz csatolt cselekvési terv szerint a belső ellenőrző rendszerek megerősítése, valamint a csalásellenes intézkedések vonatkozásában a mérhetőséget előmozdító mutatók kidolgozása.

A CAFS alapján a csalás és korrupció elleni fellépés a következő alapelvekre épül, amelyek követendő példaként szolgálhatnak a tagállamok számára is: a korrupcióval és csalással szembeni zéró tolerancia; a csalás elleni küzdelem a belső ellenőrzés szerves részeként zajlik; a személyzet feddhetetlensége és kompetenciája; az uniós pénzeszközök felhasználásának átláthatósága; a megelőzés fontossága; hatékony vizsgálati kapacitás megteremtése; az információk kellő időben történő cseréje; gyors korrekció; megfelelő együttműködés az EU és az illetékes tagállami hatóságok között.

A Bizottság csalás elleni stratégiájának célkitűzései között szerepel a csalási és korrupciós mintázatok, a rendszerszintű sebezhetőségek jobb megértése, amely a csalásra és korrupcióra vonatkozó hatékony adatgyűjtés és -elemzés révén valósulhat meg.

A CAFS további célkitűzése a csalás és korrupció elleni fellépésben résztvevő szervek közötti koordináció, együttműködés és a munkafolyamatok optimalizálása, az integritás erősítése, a személyzet szakmai továbbképzése, az átláthatóság és jogi eszközök hatékonyságának fokozása.

A CAFS következő frissítése a 2021–2027 programozási időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatát követően várható.

A Bizottság és Magyarország Partnerségi Megállapodása (ide értve a 2014–2020 programozási időszakra vonatkozó megállapodást és a 2021–2027 programozási időszakra vonatkozó tervezetet is), valamint a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv is kiemelt kérdésként kezeli a csalás és a korrupció elleni harcot: az igazgatási (adminisztratív) kapacitások megerősítése kapcsán a csalás- és korrupciómegelőzés fejlesztendő területként került azonosításra.

A fenti elvárásokhoz igazodva a 2014–2020 programozási időszakban a Miniszterelnökség koordináló szervezetként eljárva, az irányító hatóságok képviselőivel együttműködve, a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban csalás és korrupció elleni stratégiát (a továbbiakban: Stratégia) dolgozott ki. A 2015 júniusában elfogadott Stratégia az európai strukturális és beruházási alapokat és a 2014–2020 programozási időszakot fedte le, az Európai Bizottság Európai Csalás Elleni Hivatala (a továbbiakban: OLAF) által a tagállami szakértőkkel együttműködve kidolgozott iránymutatásokon alapult. A Stratégia a csalás elleni küzdelem valamennyi szakaszát lefedte, valamint tartalmazta a csalások megelőzésére, felderítésére, a szabálytalanságok okán szükségessé váló pénzügyi korrekcióra, valamint a szankcionálásra vonatkozó csalás elleni intézkedések felsorolását.

A Stratégia mellékletét képezte a cselekvési terv, amelynek teljesüléséről évente készült beszámoló.

¹ https://anti-fraud.ec.europa.eu/policy/policies-prevent-and-deter-fraud/european-commission-anti-fraud-strategy_en

A 2021–2027 programozási időszak kezdetén – figyelemmel az időközben bekövetkezett változásokra, felhasználva az előző programozási időszak tapasztalatait – indokoltá vált a Stratégia felülvizsgálata, új stratégiai elemek kialakítása, különös figyelmet fordítva a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervben (a továbbiakban: HET) foglaltak megvalósítására.

A 2021–2027 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletben [a továbbiakban: (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet], a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlament és tanácsi rendeletben, valamint a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék létrehozásáról szóló 2021. október 6-i (EU) 2021/1755 európai parlament és tanácsi rendeletben követelményként szerepel az eredményes és arányos csalás elleni intézkedések alkalmazása, ehhez kapcsolódóan a csalás kockázatelemzés és -kezelés elvégzése.

Magyarország vállalta, hogy kialakítja és elfogadja a HET-re vonatkozó Csalás Ellenes Stratégiát és Korrupció Ellenes Stratégiát. Az ezt nevesítő mérföldkő a HET végrehajtásában részt vevő szervezetek csalás vagy korrupció megelőzésével, felderítésével és kezelésével kapcsolatos szerepének és felelősségének bemutatásával teljesül. Ezen felül a HET a korrupció és a csalás fő kockázatainak, tényezőinek és gyakorlatának az értékelését célul tűzi ki.

Fentiekre figyelemmel célszerűnek mutatkozik az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozóan egységes Stratégiát alkotni.

A Stratégia az európai uniós és a hazai forrásokkal való szándékos visszaélések elutasításának jegyében született, amelynek célja, hogy hazánkban a korábbi éveknél nagyobb társadalmi és szakpolitikai támogatottságot élvezzen a közös erőfeszítés a csalás és korrupció elleni küzdelemben. Célja továbbá a társadalomban és a munkatársakban a felelősségérzet erősítése, egy olyan értékalap megteremtése, amely áthatja a társadalmi és intézményi együttműködést ezen a területen.

A Stratégiában megfogalmazott intézkedések növelik a csalás, a korrupció és az Európai Unió alapjainak szabálytalan felhasználása elleni küzdelem hatékonyságát, az elszámoltathatóságot, az átláthatóságot, továbbá hozzájárulnak a források szabályos és eredményorientált felhasználásához, az ezáltal elért eredmények fenntarthatóságához.

A Stratégia céljai közé tartozik továbbá, hogy meghatározza és dokumentálja az Európai Unió, valamint Magyarország pénzügyi érdekeinek hatékony védelme érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni tevékenységét, az azokhoz kapcsolódó intézkedéseket és irányelveket.

A Stratégia összefoglalja azokat a teendőket, amelyek megtétele szükséges a csalás és a korrupció elleni küzdelem megerősítése, az esetek jobb megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása, a csalás és a korrupció megelőzésének erősödése, az átláthatóság, az önkéntes jogkövetés és a közbizalom fokozódása érdekében.

Fentiek mellett a korrupcióellenes intézkedések jelenleg a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia² (a továbbiakban: NKS), valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv alapján folytatódnak. Az eddig állami szinten megvalósuló korrupcióellenes intézkedések a csalás elleni ciklus (anti-fraud cycle) valamennyi elemét érintik:

² <https://korrupciomegelozes.kormany.hu/download/f/ff/92000/STRAT%C3%89GIA%20k%C3%B6zz%C3%A9tett.pdf>

megelőzés, felderítés, vizsgálat és bűnüldözés, szankció és helyreállítás. Az NKS hatálya kiterjed a közsféra, az állami tulajdonú vállalatok és a versenyszféra, illetve a társadalom egészére. Jelen Stratégia pedig – a NKS-ben megfogalmazottakkal összhangban – az európai uniós források védelme érdekében, a fejlesztéspolitikai intézményrendszerre vonatkozóan határoz meg intézkedéseket, mind a csalás, mind pedig a korrupció megelőzése, felderítése érdekében, amely az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia mellett is önálló Stratégia marad.

A magyar Kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiával összhangban a cselekvési tervben konkrét intézkedést határoz meg arra vonatkozóan, hogy legkésőbb 2023. október 1-ig hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciórendszert vezet be, beleértve a vagyonyilatkozati rendszer szerinti kötelezettségekkel kapcsolatos súlyos jogsértésekre vonatkozó közigazgatási és büntetőjogi szankciókat.

Magyarország további két fő célkitűzése a csalás és korrupció elleni küzdelem terén a hatékonyabb kontrollrendszer megvalósítását szolgáló elemek bevezetése, valamint a korrupció elleni küzdelem megerősítését szolgáló tevékenységek végrehajtása.

Az Európai Unió a korrupció elleni fellépés egyik legfontosabb eszközének tartja a közszolgálati integritáspolitikát és az integritásmódszerek terjesztését. Ezek fontosabb elemei a következők: az etikai értékek világos közvetítése, a korrupciós kockázatok értékelése, szabályozottság, integritáskoordinátorok és speciális támogató (antikorrupciós) szervezetek, ügynökségek működtetése. A preventív megközelítés elemei továbbá a közszolgálatban az érdem alapú kiválasztás, az etikai tréningek, az érdekek és a jövedelmek átláthatósága, az adminisztráció egyszerűsítése és kontrollja.

Magyarország a fentiekén túl az általa irányított Határon Átnyúló Interreg programokban is – együttműködve a szomszédos partnerországokkal – elkötelezett a magas jogi, etikai, és morális sztenderdek megtartásában a 2014-2020 és a 2021-2027 programozási időszakban. Az irányító hatóság a partnerországokkal együtt "zéró tolerancia" politikát folytat csalás és korrupció ellen, és olyan strukturált, beépített kontrollmechanizmusokat alkalmaz, amelyek folyamatosan biztosítják a csalások és korrupció megelőzését, feltárását és kezelését. Figyelembe véve az Interreg programok speciális jellegét – amely több tagállam vagy partner állam együttműködésével valósul meg –, a partnerországokkal közösen kialakított programszintű szabályozás kerültek kidolgozásra az Európai Bizottság és az audit hatóság ajánlásaival összhangban, mint például a több szinten megvalósított csalás ellenes stratégia, vagy a misszió nyilatkozat. Minden partnerország végrehajtási szervezeteivel a COCOF 09/0003/00-EN iránymutatásának megfelelően (Tájékoztató az ERFA-val, az ESZA-val és a Kohéziós Alappal kapcsolatos csalásmutatókról) közös kockázatkezelés valósul meg, valamint rendszeres képzések kerülnek megtartásra. A Határon Átnyúló Interreg programok esetében a csalásellenes stratégia megvalósítása az audit hatóság által végzett rendszerellenőrzés egyik főkövetelményét is képezi.

II. BEVEZETÉS

Magyarország nemzeti fejlesztési célkitűzése a 2021–2027 programozási időszakban, valamint a HET végrehajtása során a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés, amelynek megvalósítását az uniós támogatások is elősegítik.

Magyarországnak a 2021–2027 programozási időszakban hozzávetőlegesen 26,44 milliárd euró európai uniós forrás felhasználására nyílik lehetősége a gazdasági növekedés elérése céljából.

A BAR Tartalékból 2020. február 1-től 2023. október 31-ig tartó időszakban Magyarországnak biztosított teljes keretösszeg 2021-es árakon 57 158 millió euró.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz forrásaiból Magyarország számára további 5,8 milliárd euró támogatás, valamint 9,66 milliárd euró hitel érhető el 2026-ig.

Annak érdekében, hogy a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés teljesüljön, Magyarország számára kiemelten fontos feladat az Európai Unió és hazánk pénzügyi érdekeinek hatékony és eredményes védelme. Magyarország elkötelezett a csalás és a korrupció elleni küzdelem mellett, ezen felül az európai uniós és a hazai források felhasználása során a szándékos visszaélésekkel szemben zéró toleranciát tanúsít.

A Bizottság korábbi, Magyarországnak szóló országjelentésében a kohéziós politika eredményes megvalósításának tényezői között szerepel a következő ajánlás: eredményesebb intézkedések az összeférhetetlenség, a csalás és a korrupció megelőzésére és kezelésére.

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) tevékenységének segítésére kijelölt minisztérium, a Miniszterelnökség a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőivel együttműködve megalkotta a valamennyi uniós forrásra vonatkozó Stratégiát.

A Stratégia erőteljes hangsúlyt fektet a csalás és korrupció elleni értéktudatosság erősítésére – ide értve a képzéseket is –, a szankciók alkalmazásával az uniós forrásokkal való szándékos visszaéléstől való elrettentésre, továbbá növelni kívánja a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett közbizalmat, hozzá kíván járulni annak szélesebb körben történő kiterjesztéséhez, valamint az intézményrendszer szakmai tekintélyét kívánja megalapozni, amellyel elősegíti az uniós források gyors, szabályos és eredményes felhasználását.

A Stratégia végrehajtásának keretrendszerét az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelemre vonatkozó jogszabályok, alapelvek és iránymutatások alkotják.

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről (a továbbiakban: PIF jelentés).

A Bizottság éves jelentése az unió pénzügyi érdekeinek védelméről áttekintést ad arról, hogy az uniós költségvetésre miként hatnak a felderített szabálytalanságok, ide értve a csalást és korrupciót is.

A 2020. évi PIF jelentés következtetései

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében erőteljesebb intézkedésekre van szükség, amelyekhez meg kell teremteni a csalás, a korrupció és az EU pénzügyi érdekeit sértő egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem megújított és közös európai jövőképét. Ez a jövőkép a következő elemekre épülhet:

- a) hatékonyabb adatgyűjtés és -felhasználás, teljes mértékben kihasználva az informatikai összekapcsolhatóság, az adatbányászat és a kockázatértékelési eszközök kínálta lehetőségeket,
- b) az állami (európai és nemzeti) finanszírozás jobb átláthatósága a kedvezményezettek (ide értve a vállalkozókat, alvállalkozókat és tényleges tulajdonosokat) számára,
- c) jobban összehangolt, horizontális csalás és korrupció elleni erőfeszítések tagállami szinten, amelyek csalás és korrupció elleni nemzeti stratégiák kidolgozásán és végrehajtásán alapulnak,
- d) a tagállami hatóságokon belüli, az uniós tagállamok közötti és az európai szintű együttműködés fokozása.

A 2020. évi PIF jelentés ajánlásai

A PIF jelentésben a Bizottság a következő ajánlásokat fogalmazta meg a tagállamok számára:

- a) csalás elleni nemzeti stratégia elfogadása vagy a meglévő frissítése,
- b) tovább kell javítani az alapul szolgáló adatok, valamint a feltárt szabálytalanságokra és csalásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és felhasználásának módját; a Bizottság továbbfejleszti a szabálytalanságkezelő rendszert; a tagállami hatóságoknak megbízható minőségű adatokat kell szolgáltatniuk a szabálytalanságkezelő rendszerbe,
- c) valamennyi uniós tagállamnak igénybe kell vennie azt az integrált és interoperábilis információs és monitoringrendszert, amelyet a Bizottság rendelkezésre bocsát.

A 2021. évi PIF jelentés

A Bizottság 2022. szeptember 23-án elfogadta az „Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Csalás elleni küzdelem 2021” című 33. éves jelentést.

A PIF-jelentés többek között bemutatja a Bizottság, valamint a tagállamok adott évben megtett legfőbb csalásellenes intézkedéseit, valamint a tagországok által rendszeres jelleggel megküldött, szabálytalansági ügyekről készített jelentések adatait. Emellett kísérő dokumentumai tájékoztatást nyújtanak például az Európai Unió csalás elleni programjának 2021-es eredményeiről, a korai előrejelző és kizárásai rendszerről (EDES), és a Bizottság csalás elleni stratégiája végrehajtásának aktuális állásáról is.

A PIF jelentés összefoglalása:

A jelentés szerint az illetékes uniós és nemzeti hatóságok által bejelentett csalások és szabálytalanságok száma - összesen 11 218 db – lényegében változatlan maradt 2020-hoz képest, a kapcsolódó szabálytalan összegek azonban néhány jelentős eset miatt 3,24 milliárd EUR-ra emelkedtek, amely több mint kétszerese (+121%) az előző évi adatnak.

A PIF-jelentés konklúzióként négy ajánlást fogalmaz meg a tagállamok számára:

- 1.) A PIF-irányelv megfelelő átültetése - Azoknak a tagállamoknak, amelyek ellen a Bizottság jogsértési eljárást indított, mielőbb korrekciós intézkedéseket kell hozniuk, és módosítaniuk kell nemzeti jogszabályaikat a PIF-irányelv megfelelő átültetése érdekében.*
- 2.) Az Európai Ügyészségben (EPPO) történő részvétel - A Bizottság ismételten felszólítja azokat a tagállamokat, amelyek még nem csatlakoztak az Európai Ügyészséghez, hogy tegyék ezt meg. Az Európai Ügyészségben részt vevő tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az Európai Ügyészség gyakorolhassa az alapító rendeletben ráruházott valamennyi jogkörét.*
- 3.) A csalás elleni küzdelem digitalizálása - Addig is, amíg a költségvetési rendelet felülvizsgálata zajlik, a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a rendelkezésükre álló eszközöket (Arachne, EDES, IMS), és a nemzeti rendszerekkel interoperábilis megoldások kidolgozására ösztönöz annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázhassák a bennük rejlő lehetőségeket.*
- 4.) A csalás kockázat elemzés erősítése - A tagállamoknak proaktív megközelítést kell alkalmazniuk az EU pénzügyi érdekeinek védelmében. Ez azt jelenti, hogy minden*

rendelkezésre álló forrásból származó adatot fel kell használni, azokat elemezni és információcserét végezni többek között a bűnüldöző hatóságokkal és a Bizottsággal a felmerülő kockázatok és csalási trendek időben történő azonosítása és kezelése érdekében. A tagállamoknak a Bizottság által ebben és más stratégiai elemzésekben és célzott jelentésekben közölt információk alapján is cselekedniük kell, és azonnali visszajelzést kell adniuk a csalási kockázatok és tendenciák nyomon követése érdekében tett intézkedéseikről.

2.1 A 2014-2020 PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉGÉNEK EREDMÉNYEI

A csalás kockázatelemzés újdonságot jelentett a 2014–2020 programozási időszakban. A Bizottság tagállamok részére kiadott útmutatóját (EGESIF 14-0021-00 számú útmutató ³ a csalás kockázatelemzésről és a hatékony és arányos csalásellenes intézkedésekről) alapul véve a 2014–2020 programozási időszak elején a koordináló szervezet⁴ érintett szervezeti egységei, az irányító hatóságok és az igazoló hatóság részvételével elvégezték a kiinduló csalás kockázatelemzést. A kockázatelemzést évente felülvizsgálják.

A csalás és korrupció megelőzése, illetve felderítése érdekében fontos, hogy a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai megfelelő ismereteket szerezzenek a témában, megismerjék más szervezetek, hatóságok feladat- és hatáskörét, kapcsolódását az uniós támogatásokhoz. A képzések alapképzés, illetve specializált képzés formájában valósulnak meg [egyes képzések (pl. Csalásmegelőzés az uniós fejlesztéspolitikában) évente, illetve akár félévente is elérhetőek a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára]. A fejlesztéspolitikában dolgozó kormánytisztviselőknek kötelező elvégeznie a Nemzeti Közszerződési Egyetem által biztosított integritás témájú képzések egyikét.

Figyelembe véve a Határon Átnyúló Interreg programok specifikumait, az irányító hatósági feladatok ellátásában részt vevő minden szereplője és az intézményrendszer további szereplői rendszeresen csalás ellenes képzésben vesznek részt annak érdekében, hogy felkészüljenek a csalásügyes esetek azonosítására és az azokra való megfelelő intézkedésekre. A képzések biztosítják, hogy mind az irányító hatóság munkatársai, mind az intézményrendszer más szereplői – különös tekintettel a partnerországi és hazai hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetekre – is, tájékoztatást kapjanak a Bizottság legújabb csalásellenes iránymutatásairól és az egységesen követendő irányelvekről.

Magyarország Alaptörvényének 39. cikk (1) bekezdése szerint a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható. A 2014–2020 programozási időszakban az átláthatósági nyilatkozatot a támogatást igénylők a támogatási kérelem összeállítása során töltötték ki.

Az uniós támogatások felhasználására vonatkozó támogatási szerződés sablonban korrupcióellenes záradék szerepel.

A koordináló szervezet a szabálytalanságkezelési tapasztalatokból esettanulmány-gyűjteményt készített, amelyet képzés formájában megosztott a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben dolgozó munkatársakkal.

A csalás és korrupció ellenes intézkedések fontos eszköze az informatikai jellegű kontrollok használata, ezért a támogatási kérelem kitöltőprogramba kontrollok kerültek beépítésre, amelyek a támogatást igénylő oldalán egyrészt segítik a gyorsabb és helyes kitöltést, valamint már ebben a fázisban ellenőrzéseket tesznek lehetővé a támogató számára a beépített figyelések révén.

A hazai monitoring és információs rendszer (a továbbiakban: FAIR) uniós támogatásokat kezelő alrendszerében (a továbbiakban: EUPR) speciális csalásmegelőzési funkció került kialakításra, amely az operatív programok vonatkozásában információt nyújt a döntés-előkészítők és -hozók számára.

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fraud_risk_assessment.pdf

⁴ 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 123. cikk (8) bekezdése szerinti koordináló szerv

A FAIR számos, az ARACHNE (a Bizottság által kifejlesztett adatbányászatra és -gazdagításra szolgáló integrált informatikai eszköz) rendszerben is alkalmazott kontrollt tartalmaz.

A FAIR Közbeszerzés ellenőrzés modul 2020 végén összekapcsolásra került az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerrel (a továbbiakban: EKR), hogy a hiteles forrásból származó strukturált adatok, és a teljes körű közbeszerzési dokumentáció közvetlenül rendelkezésre álljanak a közbeszerzési eljárások ellenőrzéséhez.

A közhiteles adatbázisokkal adatkapcsolatok kerültek kiépítésre, amelyek fontos szerepet játszanak a kedvezményezettek adminisztratív terheinek csökkentésében, valamint a támogatói ellenőrzések (pl. köztartozás, a gazdasági társaságokra vonatkozó adatok ellenőrzésének) megkönnyítésében.

A fentieken túl Magyarország használja a Bizottság által rendelkezésre bocsátott rendszereket [ARACHNE, EDES (Early Detection and Exclusion System; Korai felismerési és kizárási rendszer)] is, jelentést tesz az OLAF-nak, illetve integritási megállapodásokkal is rendelkezik.

A nyilvánosság és átláthatóság biztosítása érdekében a központi honlapon (www.palyazat.gov.hu) megtalálhatóak a támogatásban részesített projektek főbb adatai, a felhívások, útmutatók, szerződésminták, az általános szerződési feltételek, továbbá egyéb releváns információk⁵ is.

Ezen felül a honlapon megtalálhatóak azon szabálytalansági eljárások eredményei is, amelyek esetén a szabálytalanság tényét az arra jogosult szerv végleges döntésében megállapította.

A honlapon kialakításra került az e-beszerzés felület, amelyen nyilvánosan elérhetőek a feltöltött beszerzési igények. A felület kötelező használatát az irányító hatóság a felhívásban írhatja elő, de a kedvezményezettek önkéntesen is használhatják a közbeszerzésekről szóló törvény hatálya alá nem tartozó beszerzéseik meghirdetésére.

A www.anti-lop.hu oldalon közérdekű bejelentő rendszer került kialakításra, amelyen keresztül az uniós támogatással kapcsolatban a bejelentő tudomására jutott visszaéléseket, jogszabálysértéseket lehet bejelenteni anonim módon. Ezen a felületen a bejelentések nyomán tett intézkedésekről is tájékozódni lehet.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer alkalmazza az összeférhetlenségi nyilatkozatok rendszerét.

Audit tapasztalatok

A Bizottság a 2014–2020 programozási időszak elején korai megelőző rendszeraudit keretében vizsgálta többek között a csalásellenes intézkedéseket is. Az irányító hatóságok részletesen bemutatták a támogatáskezelés különböző szakaszaiban alkalmazott intézkedéseket.

Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (a továbbiakban: audit hatóság) a programozási időszak elején, a 2015. évi, majd a 2016. évi rendszervizsgálata során ellenőrizte a 7. főkövetelményt (csalás elleni intézkedések), a későbbiekben nyomon követve a megtett, 2.1. pontban bemutatott intézkedéseket.

Az Európai Számvevőszék „A csalások kezelése az uniós kohéziós kiadások terén: az irányító hatóságoknak hatékonyabbá kell tenniük a csalások felderítését, a válaszlépéseket és a koordinációt” címmel különjelentést készített a tagállamok csaláskezelési gyakorlatáról (2019/06. sz. különjelentés⁶).

A vizsgálat során a koordináló szervezet részletesen bemutatta az Európai Számvevőszéknek a csalások megelőzésére, felderítésére, korrekciójára és szankcionálására szolgáló csalás elleni intézkedéseket. Az Európai Számvevőszék komoly hiányosságot nem tárt fel Magyarország esetén.

Magyarország eddigi eredményei a korrupció elleni harcban

⁵ A honlapon olvashatók többek között az alábbi dokumentumok is: a Miniszterelnökség tájékoztatója az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről, Útmutató az előzetes piaci konzultáció alkalmazásához, közbeszerzési ellenőrök számára közzétett útmutatók

⁶ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_06/SR_FRAUD_COHESION_HU.pdf

Magyarország elkötelezett a korrupció elleni küzdelemben és saját hatáskörében 2010 után átfogó korrupcióellenes intézkedéseket tett és Nemzeti Korrupcióellenes Programot indított, amelynek köszönhetően az antikorrupciós tevékenység egyre szélesebbé és szilárdabbá vált Magyarországon. Magyarország zéró toleranciát hirdetett a korrupcióval szemben azzal, hogy minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használni annak érdekében, hogy a korrupciós kockázatok tovább csökkenjenek Magyarországon, illetve a korrupciós bűncselekmények elleni fellépés még hatékonyabb legyen.

Magyarország antikorrupciós elkötelezettségét mutatja, hogy csatlakozott számos jelentős nemzetközi korrupció elleni egyezményhez, vállalva az egyezményekből fakadó kötelezettségek teljesítését. Magyarország aktívan részt vesz továbbá az Európa Tanács Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO), a Nemzetközi Korrupcióellenes Akadémia (IACA), az Európai Unió Korrupcióellenes Kapcsolattartói Hálózata (EACN), valamint az Európai Partnerek a Korrupció Ellen (EPAC) munkájában.

2.2 A STRATÉGIAI KERET

A Stratégia középtávon, a 2021–2027 programozási időszakra vázolja fel a szándékos visszaélések elleni küzdelem alapelveit, céljait, fő irányait, és kijelöli azokat a területeket, amelyeken a csalásellenes küzdelem kereteit és eszközrendszerét célszerű meghatározni.

A Stratégia magában foglalja a csalás megelőzése, felderítése, a jogosulatlanul megszerzett előny elvonása, a szankcionálás, az elrettentés, az ügyek jelentése, a csalás elleni tudatosság növelése és az érintett szervezetek hatékony együttműködésének biztosítása alapját képező rendelkezéseket.

A Stratégiában megfogalmazott intézkedések a fejlesztéspolitikai intézményrendszerre (1. számú melléklet), valamint a csalás elleni küzdelemben saját döntésük alapján fellépni szándékozó jogi, illetve természetes személyekre terjednek ki.

A csalás és korrupció elleni hatékony küzdelem nem kizárólag a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek a feladata, az eredményességhez elengedhetetlen a széleskörű társadalmi összefogás, a közös felelősségvállalás és az európai uniós és hazai pénzügyi érdekvédelem melletti elköteleződés.

A Stratégia nemzeti szinten, az uniós és hazai jogszabályokat, valamint a Bizottság útmutatóiban megfogalmazott ajánlásokat figyelembe véve határozza meg az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelem céljából tett intézkedéseket a 2021–2027 programozási időszakban, ezért területi hatálya Magyarországra terjed ki.

A Határon Átnyúló Interreg programok csalásellenes stratégiájának területi hatálya – a programok nemzetközi és speciális együttműködési jellegéből fakadóan – a teljes programterületre kiterjed.

A Stratégia a 2020-ban kihirdetett, 2022-ig hatályos Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiával⁷ összehangolt dokumentum. A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia szakpolitikai szinten fogalmaz meg feladatokat, amelyhez hozzátartoznak a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek a jelen Stratégiában megfogalmazott feladatai is. Az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia 2023. június 30-ig kerül kidolgozásra, az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter érintett szervezeti egységeinek bevonásával.

A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia a szilárd jogszabályi környezetből kiindulva a korrupcióellenes fellépés értékalapú eszközeire (egyéni és szervezeti integritás erősítése, szemléletformálás, tudatosság), valamint a közigazgatás elektronizálása során véghezvitt technológiai fejlődés által nyújtott lehetőségeire helyezi a hangsúlyt.

---

⁷ 1328/2020. (VI. 19) Korm. határozat a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról.

Az európai uniós forrásokat érintő csalás és korrupció elleni eredményes és hatékony küzdelem érdekében a Stratégiában és a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiában megfogalmazott feladatok összehangolására és azok koordinált végrehajtására kiemelt figyelmet kell fordítani.

A Stratégia általános irányelvei a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiához igazodnak, annak megvalósítását segítik elő a fejlesztéspolitikai intézményrendszer működéséhez igazodó eszközök használatával. A közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóbbá tételét, az üzleti élet tisztaságának megteremtését, a szemléletformálás megvalósítását, továbbá a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett bizalom erősítését szolgálják. A Stratégia az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia kihirdetését követően felülvizsgálatra kerül a két stratégia közötti összhang megteremtése érdekében.

2.3 CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI

Szabálytalanság:

Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 31. pontja alapján:

„szabálytalanság”: az alkalmazandó jognak a gazdasági szereplő cselekményéből vagy mulasztásából adódó bármilyen megsértése, ami az Unió költségvetését a költségvetésre rótt indokolatlan kiadás formájában sérti vagy sértheti.

Csalás gyanúja:

Az (EU) 2017/1371 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában és 4. cikkének (1)–(3) bekezdésében említett, csalás vagy más bűncselekmény fennállásának megállapítására irányuló nemzeti szintű közigazgatási vagy bírósági eljárás megindítására okot adó szabálytalanságok.

Csalás:

Az (EU) 2017/1371 irányelv szerint az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalásnak minősülnek a következők:

A kiadások tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetéséből vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetésekből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése vagy visszatartása,
- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- az ilyen pénzeszközök nem az eredetileg megjelölt és a döntés alapjául szolgáló célokra történő jogellenes felhasználása.

A bevételek tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetése vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetés forrásainak jogtalan csökkentése,
- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- a jogszerűen szerzett haszon jogellenes felhasználása, az előbbiekkal megegyező következményekkel.

Integritás:

Az államigazgatási szerv szabályszerű, a hivatali szervezet vezetője és az irányító szerv által meghatározott célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek megfelelő működése.

Integritási kockázat:

Az államigazgatási szerv célkitűzéseit, értékeit, elveit sértő vagy veszélyeztető visszaélés, szabálytalanság vagy egyéb esemény lehetősége.

Korrupció:

A korrupció minden hatalommal való visszaélés magáncélból.

Korrupciós kockázat:

Minden feltételezett korrupciós cselekmény, beleértve, de nem kizárólagosan az integritási kockázatokat.

2.4 CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEI

A Stratégiában megfogalmazott célok, valamint intézkedések tekintetében az alábbi alapelvek érvényesülnek:

Közpénz védelme: a fejlesztéspolitikai intézményrendszer elkötelezett a csalás megelőzése, felderítése, hatékony kezelése mellett a közpénz védelme és a közérdek szolgálata céljából.

Zéró tolerancia: a fejlesztéspolitikai intézményrendszer az Európai Unió társfinanszírozásával megvalósuló fejlesztések kapcsán a hazai és az uniós költségvetést sértő szándékos visszaélésekkel szemben zéró toleranciát tanúsít.

Csalásmegelőzés: a fejlesztéspolitikai intézményrendszer a csalás elleni küzdelemben a megelőzésre helyezi a hangsúlyt a csalás kockázatának minimálisra csökkentésével, tekintettel arra, hogy a források visszaszerzési, beszedési költségei magasak, valamint annak lehetőségei kockázatosak.

Átláthatóság: az átláthatóság demokratikus alapérték, a hazai és az uniós költségvetést sértő csalás elleni küzdelem kiemelt eszköze, amely erősíti a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett közbizalmat, továbbá biztosítja az uniós források felhasználása tekintetében a társadalmi kontrollt.

Arányosság: a csalás elleni küzdelem céljainak megvalósításához olyan eszközöket szükséges választani, amelyek indokoltak, az adott célok megvalósítását leginkább szolgálják, de nem okoznak indokolatlan terheket vagy károkat.

Integritás és hivatásetika: a csalás elleni küzdelemben a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak a hivatali szervezeteik tevékenységére vonatkozó szabályoknak, a meghatározott célkitűzéseknek, értékeknek, etikai normáknak megfelelő előírások szerint kell eljárniuk.

Társadalmi együttműködés: az érintett intézményi szereplők és a társadalom együttes fellépésére van szükség a csalás elleni küzdelemben.

III. HELYZETELEMZÉS

A Stratégia azonosítja az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelem érdekében megfogalmazott célokat, az ezen a téren követendő normákat, az uniós és hazai elvárásokból fakadó, azoknak eleget tevő együttműködés tartalmi összetevőit.

A Stratégia helyzetelemzése a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni tevékenységét helyezi el jogi és intézményi környezetben, valamint a számok tükrében uniós kitekintéssel képet ad a csalás helyzetéről Magyarországon.

3.1 CSALÁS ELLENI KÜZDELEM JOGI KÖRNYEZETE

3.1.1 Európai uniós szabályozás

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmével kapcsolatos szabályozás több jogforrásban jelenik meg.

Az Európai Unió pénzügyi érdekvédelmének területén az érintett szervezetek számára általános felelősséget, és ehhez kapcsolódóan feladatokat megállapító, a jogszabályi hierarchia tekintetében első helyen az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) áll, amely egyben a további vonatkozó jogszabályok alapját is képezi.

Az EUMSZ 310. cikke alapján az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen.

Az EUMSZ 317. cikke alapján a Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve, saját felelősségére és az előirányzatok keretein belül hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával. A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatoknak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelveivel összhangban történő felhasználását.

Az EUMSZ a 325. cikkében előírja, hogy az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen, olyan intézkedésekkel, amelyeknek elrettentő hatásuk van, és hathatós védelmet nyújtanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban is.

A cikk rendelkezik továbbá arról, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdése érdekében a tagállamok megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek, valamint előírja, hogy a tagállamok összehangolják az Unió pénzügyi érdekeinek csalással szembeni védelmét célzó tevékenységüket, amelynek érdekében a Bizottsággal együtt megszervezik a megfelelő hatáskörrel rendelkező hatóságaik közötti szoros és rendszeres együttműködést.

Az EUMSZ hivatkozott rendelkezései alapján a Bizottságnak és a tagállamoknak megosztott a felelőssége az Unió pénzügyi érdekeinek védelme területén, illetve a csalással, a korrupcióval és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenységgel szembeni fellépés során.

A Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-ai 2988/95/EK Euratom tanácsi rendelettel a pénzügyi érdekek védelmi céljából, a közösségi joggal kapcsolatos szabálytalanságok esetére egy keretszabályozás került kialakításra, az egységes ellenőrzések, intézkedések, illetve az alkalmazható szankciók tekintetében.

Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁸ szerint a Bizottság a költségvetés bevételeit és kiadásait e rendelettel összhangban, saját felelősségére és az engedélyezett előirányzatok határain belül hajtja végre, valamint a tagállamok együttműködnek a Bizottsággal, hogy az előirányzatokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban használják fel.

Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet rendelkezik arról is, hogy a tagállamok a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatok elvégzése során megtesznek minden, az Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez szükséges – többek között jogalkotási, szabályozási és igazgatási – intézkedést, különösen:

- a) biztosítják, hogy a költségvetésből finanszírozott műveleteket szabályosan és hatékonyan, a vonatkozó ágazatspecifikus szabályoknak megfelelően hajtsák végre;
- b) kijelölik az uniós források kezeléséért és kontrolljáért felelős szerveket és felügyelik azokat;
- c) megelőzik, felderítik és korrigálják a szabálytalanságokat és a csalást;
- d) az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelettel és az ágazatspecifikus szabályokkal összhangban együttműködnek a Bizottsággal, az OLAF-fal, a Számvevőszékkal, és az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről szóló, 2017. október 12-i (EU) 2017/1939 tanácsi rendelet szerinti megerősített együttműködésben résztvevő tagállamok esetén az Európai Ügyészséggel is.

---

⁸ Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet

Az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelete csak a részt vevő tagállamokat köti, de a nem részt vevő tagállamoknak is együtt kell működniük az Európai Ügyészséggel.

Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 74. cikk (1) bekezdés c) pontja alapján az irányító hatóságok eredményes és arányos csalásellenes intézkedéseket alkalmaznak, figyelembe véve az azonosított kockázatokat.

A fentiekén túl az irányító hatóságok megakadályozzák, felderítik és orvosolják a szabálytalanságokat és a jogosulatlanul kifizetett összegeket visszatérítetik a késedelmes fizetésre érvényes kamattal együtt. Értesítik továbbá a Bizottságot azokról a szabálytalanságokról, amelyeknél az alapból nyert támogatás mértéke meghaladja a 10 000 EUR-t, és folyamatosan tájékoztatják a Bizottságot a vonatkozó igazgatási és jogi eljárások jelentős előrehaladásáról.

A tagállamoknak emellett értesíteniük kell a Bizottságot az általuk lefolytatott igazgatási és bírósági eljárások előrehaladásáról is.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikke szintén megköveteli a tagállamoktól az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét.

A csalás elleni uniós program létrehozásáról szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/785 európai parlamenti és tanácsi rendelet létrehozza a csalás elleni uniós programot, továbbá megállapítja többek között a program célkitűzéseit, amelyek magában foglalják többek között az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzését és ezek elleni küzdelmet. A célkitűzések megvalósításához a rendelet költségvetést biztosít és meghatározza a finanszírozás formáit és feltételeit. A program keretében támogatás igényelhető többek között a tagállamok közti együttműködést, az adatcsere fokozását segítő intézkedések megvalósítására.

A PIF irányelv minimumszabályokat állapít meg az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás és egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem terén a bűncselekmények és a büntetőjogi szankciók fogalmának meghatározására vonatkozóan azzal a céllal, hogy az Európai Unió e területre vonatkozó vívmányaival összhangban erősítse az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő bűncselekményekkel szembeni védelmet. Az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő korrupcióval kapcsolatban a tagállamok kötelesek a hivatalos személy által szándékosan elkövetett aktív és passzív vesztegetést bűncselekménynek minősíteni, valamint az ezek elkövetésére való felbujtást, és az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegélyt vagy bűnpártolást, illetve az elkövetésre irányuló kísérletet is bűncselekményként büntetni. A PIF irányelv továbbá követelményeket határoz meg az alkalmazható szankciók és az elévülés vonatkozásában is.

A pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv kiemelten kezeli, hogy a pénzmosás, valamint a terrorizmusfinanszírozás és a szervezett bűnözés megelőzését is uniós szinten kell kezelni. Az irányelv alapvetően preventív célokat szolgál, ugyanakkor a tagállamok többségében büntetőjogi tényállások megalkotásához vezetett, ezáltal pedig a nemzeti büntetőjogokra is hatást gyakorol. Az irányelv rendelkezései elsősorban a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvénnyel, valamint a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvénnyel a magyar jogrendben is átültetésre kerültek.

A fentiekén túl a Közös Agrárpolitika (a továbbiakban: KAP) tekintetében

- 2014-2022-ig a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásait kell alkalmazni az unió pénzügyi érdekeinek védelme, a szabálytalanságok és csalás megelőzése, feltárása és megszüntetése érdekében;
- 2023. január 1-jétől a KAP Stratégiai Terv végrehajtása során a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásait kell alkalmaznia az átláthatóság biztosítása, az unió pénzügyi érdekeinek védelme, a szabálytalanságok és a csalások megelőzése, feltárása és orvoslása érdekében.

3.1.2 Hazai szabályozás

Magyarország az Alaptörvény alapján a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti. A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.

Az **Alaptörvény 39. cikke** szerint a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható, továbbá a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok. Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.

Az Alaptörvény fent hivatkozott cikkével összefüggésben kiemelendő, hogy a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (Kbt.) értelmében minden olyan alapítvány, amely több mint 50%-ban közpénzből finanszírozott (beleértve az HET-et is), közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány és az általuk létesített vagy fenntartott jogi személy is köteles közbeszerzési eljárást lefolytatni a vonatkozó értékhatárok feletti áru-, szolgáltatás- és építési beruházások beszerzése esetén.

Az államháztartásról szóló **2011. évi CXCV. törvény 53/A. §-a** értelmében a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevétele, jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása esetén a támogató a költségvetési támogatást visszavonhatja, a támogatási szerződéstől elállhat, azt felmondhatja vagy kezdeményezheti annak módosítását.

A költségvetési támogatások jogosulatlan igénybevétele, jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása, továbbá a költségvetési támogatás visszavonása, a támogatási szerződéstől történő elállás vagy annak felmondása esetén a kedvezményezett a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás összegét a Kormány rendeletében meghatározott ügyleti kamattal, késedelem esetén késedelmi kamattal növelt mértékben köteles visszafizetni.

A költségvetési támogatás felhasználásának ellenőrzése során a kedvezményezett köteles a költségvetési támogatások lebonyolításában részt vevő és a költségvetési támogatást ellenőrző szervezetekkel együttműködni, az ellenőrzést végző szerv képviselőit ellenőrzési munkájukban a megfelelő dokumentumok, számlák, a megvalósítást igazoló dokumentáció rendelkezésre bocsátásával, valamint a fizikai teljesítés vizsgálatában a helyszínen is segíteni. Ha a kedvezményezett az ellenőrző szerv munkáját ellehetetleníti, a támogató a költségvetési támogatást visszavonhatja, a támogatási szerződéstől elállhat.

A 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet [a továbbiakban: **256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet**] szerint a miniszter tevékenységének segítésére kijelölt minisztérium az

európai uniós támogatások tekintetében elkövetett csalások ellen intézkedéseket alkalmaz, figyelembe véve az azonosított kockázatokat. A miniszter ennek keretében

- a) az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) az irányító hatóságok bevonásával kidolgozza az a) pont szerinti feladatok hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
- c) koordinálja a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszer alkalmazását,
- d) működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert (www.anti-lop.hu),
- e) koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat a miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
- f) gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
- g) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 19. §-a alapján az irányító hatóság felelős a miniszter által meghatározott csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében

- a) együttműködik a miniszterrel a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában,
- b) elvégzi a csalás kockázatelemzését,
- c) alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert,
- d) eljár a miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- e) részt vesz a miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,
- f) a támogatott projektek vonatkozásában egyedi kockázatelemzésen alapuló csalásellenes intézkedéseket hozhat.

A BAR Tartalékra vonatkozó, az Európai Unió brexit miatti kiigazításokra képzett Brexit Alkalmazkodási Tartalékból a magyar vállalkozások részére nyújtott támogatások igénylésének és a források felhasználásának részletes szabályairól szóló 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet [a továbbiakban: **733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet**] 9. §-ában foglaltak alapján az irányító hatóság a csalás elleni feladatai keretében intézkedéseket alkalmaz, amely keretében a felmerülő kockázatok alapján

- a) meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

A Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Nemzeti RRF rendelet**) 5. § 12. alpontja és 36. § (1) bekezdése alapján az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter, illetve a nemzeti hatóság felelős a csalás- és korrupció elleni politika kidolgozásáért és végrehajtásáért, és folyamatosan vizsgálja a Nemzeti RRF rendelet hatálya alá tartozó intézkedések végrehajtását.

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 27. § (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy az európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok tekintetében az e feladatokat ellátó helyettes államtitkár nem utasítható.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. §-a határozza meg a költségvetési csalás fogalmát, továbbá a 397. §-a rendelkezik a költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazandó intézkedésekről. Ugyanez a törvény külön fejezetben rögzíti a korrupciós bűncselekményekre (pl. vesztegetés, vesztegetés

elfogadása, hivatali vesztegetés, hivatali vesztegetés elfogadása, korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása) vonatkozó irányadó rendelkezéseket.

Az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről szóló 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet] rendelkezik az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszerének kialakításáról, a korrupciós és integritás kockázatának rendszeres felméréséről, a vonatkozó intézkedések megtételéről.

A támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról szóló 60/2014. (III. 6.) Korm. rendelet szabályozza a monitoring és információs rendszer létrehozását és működését. A rendelet meghatározza a monitoring rendszer működésével kapcsolatos elsődleges követelményeket, a rendszerek közötti adatkapcsolatok keretszabályait és a rendszerek használatával kapcsolatos szabályozási teendők elvégzésének rendjét, ezáltal is biztosítva a monitoring és információs rendszer adatainak megbízhatóságát.

A fentiekén túl – a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet kivételével – az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásával megvalósuló Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: VP) esetén 2022. december 31-ig a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 10. § (1) és (2) bekezdése szerint az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter ellenőrzési, monitoring és értékelési feladatai körében, a rendelet hatálya alá tartozó támogatások tekintetében elkövetett csalások ellen intézkedéseket alkalmaz, figyelembe véve az azonosított kockázatokat, ennek keretében

1. az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás elleni politikát, különösen a csalás megelőzése, annak azonosítása, jelentése, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek és az esetleges késedelmi kamatok visszafizettetése, szankcionálása tekintetében,
2. az irányító hatóságok együttműködésével kidolgozza a csalás elleni politika hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
3. ellátja a központi koordinációt az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazásával kapcsolatban, kidolgozza és rendszeresen felülvizsgálja az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertant,
4. ellátja a központi koordinációt az európai uniós támogatásokkal kapcsolatos büntetőfeljelentések és folyamatban lévő büntetőügyek tekintetében, ennek keretében gondoskodik ezen ügyek nyilvántartásba vételéről, továbbá a beérkező bűnügyi megkeresések megválaszolásáról,
5. működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert,
6. koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
7. gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
8. együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése, szankcionálása, valamint a csalástól való elrettentés érdekében az érintett intézményekkel,
9. gondoskodik az ARACHNE kockázatértékelő eszköz részére kéthavonta történő megküldéséről,
10. biztosítja az ARACHNE kockázatértékelő eszközhöz való hozzáférést a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai részére.

A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 20. § 22. pontja alapján a VP irányító hatósága felelős az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által meghatározott csalás elleni politika végrehajtásáért, így közreműködik a csalás megelőzése, annak azonosítása, jelentése, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek és az esetleges késedelmi kamatok visszafizettetése, szankcionálása tekintetében, melynek keretében:

- a) eljár az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- b) együttműködik a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában, elvégzi az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által meghatározott módszertan szerinti csalás kockázatelemzését,

- c) az európai uniós támogatásokkal kapcsolatos büntető feljelentések és bűnügyi jelzések megtételével egyidejűleg tájékoztatja az európai uniós források felhasználásáért felelős minisztert, és az audit hatóságot,
- d) részt vesz az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,
- e) a támogatási döntés előkészítése és meghozatala során a támogatást igénylő vonatkozásában, továbbá a támogatási szerződés megkötése és esetleges módosítása, valamint a folyamatba épített ellenőrzés során következetesen, rendszeresen és kiterjedten alkalmazza, figyelembe veszi az ARACHNE kockázatértékelő eszköz minden funkcióját a csalás, az összeférhetetlenség, a kettős finanszírozás és egyéb szabálytalanságok megelőzése érdekében.

Két átmeneti évet követően, 2023. január 1-jétől induló 2023-2027 programozási időszakban a KAP Stratégiai Terv törvényi szintű tagállami szabályait a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló T/1840. számú, jelenleg az Országgyűlés által tárgyalt törvényjavaslat tartalmazza, végrehajtását szolgáló rendeleti szintű szabályai kidolgozás alatt állnak. Az unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló, azaz az átláthatóságot, a szabálytalanságok és a csalások megelőzését, feltárását és orvoslását biztosító előírásokat a 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabta keretek között határozza meg a hazai norma.

3.2 CSALÁS ELLENI KÜZDELEM INTÉZMÉNYI KÖRNYEZETE

A Stratégia az egyes európai uniós alapokból származó támogatások végrehajtásával foglalkozó legfontosabb hazai intézményi szereplőket a csalás elleni küzdelemben betöltött szerepük és feladataik alapján mutatja be, mindemellett nemzetközi kitekintést ad az Európai Unió egyes csalás és korrupció elleni szerveiről, továbbá a csalás és korrupció elleni küzdelemben betöltött szerepeikről.

A csalás és korrupció elleni küzdelemben az érintett szervezeteknek mind nemzetközi, mind pedig hazai viszonylatban jogszabályi előírásoknak megfelelően és együttműködően, a rendelkezésükre álló átfogó eszközkészlettel kell fellépniük az uniós és hazai pénzügyi érdekvédelem érdekében.

3.2.1 Európai uniós intézményi környezet

Bizottság

A Bizottság felelős az Európai Unió általános költségvetésének a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét kellő mértékben figyelembe vevő végrehajtásáért, köteles küzdeni a csalás és az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő minden más jogtalan tevékenység ellen. Meghatározza a rá és az általa felügyelt szervekre vonatkozó csalás elleni intézkedéseket, nyomon követi a tagállamok büntetőjogi szabályozásának megfelelőségét a csalás- és korrupcióellenes intézkedések szempontjából.

Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF)

Az Európai Unió csalás elleni küzdelmének szervezete az OLAF. Az OLAF védi az Európai Unió pénzügyi érdekeit azáltal, hogy kivizsgálja az unió költségvetését károsító csalás és korrupció eseteit, valamint az egyéb jogellenes cselekményeket. Feltárja és kivizsgálja az Európai Unió intézményeinek és szervezeteinek tagjai, dolgozói által elkövetett súlyos köteleességszegéseket, amelyek fegyelmi eljárást vagy büntetőeljárást vonhatnak maguk után, továbbá támogatja az uniós intézmények, különösen a Bizottság munkáját a csalások megelőzését és felderítését szolgáló jogszabályok és szakpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában. Az OLAF minden évben jelentésben foglalja össze vizsgálatainak tapasztalatait.

A csalások megelőzésének koordinációjával foglalkozó tanácsadó bizottság (COCOLAF)

A COCOLAF keretében együttműködés valósul meg az Európai Unió és a tagállamok hatóságai között, amely során együtt dolgoznak a Bizottság (amelyet az OLAF képvisel) és a tagállamok szakértői.

A COCOLAF-ot az OLAF működteti, alapvető feladata, hogy javaslatokat fogalmazzon meg a Bizottságnak a csalások és szabálytalanságok megakadályozásával és visszaszorításával, illetve minden olyan jogellenes tevékenységgel kapcsolatban, amely az Európai Unió pénzügyi érdekeit veszélyezteti. A COCOLAF többek között vizsgálja a csalások és szabálytalanságok főbb tendenciáit és mintáit, a csalás és a korrupció azonosítására és megelőzésére szolgáló kapacitásépítési intézkedéseket, valamint a korai felismerési és kizárési rendszer (EDES) lehetséges felhasználásának lehetőségeit az uniós pénzügyi érdekek védelme céljából.

Európai Számvevőszék

Az Európai Számvevőszék feladata az Európai Unió pénzügyeinek ellenőrzése. Mint az Európai Unió pénzügyi érdekeinek független őre, külső ellenőrként elősegíti az Európai Unió pénzügyi gazdálkodásának javítását.

Európai Ügyészség

Az Európai Ügyészség az Európai Unió független szervezete, amit a Lisszaboni szerződésben foglalt megerősített együttműködés elve alapján hoztak létre, 2021. június 1-jén kezdte meg működését. Hatásköre van arra, hogy kivizsgálja az uniós költségvetést érintő bűncselekményeket (korrupció, pénzmosás, határokon átnyúló ÁFA csalás), és az elkövetőket büntetőeljárás alá vonja. Magyarország nem csatlakozott az Európai Ügyészséghez, azonban az Európai Ügyészség és a magyar ügyészség között az 5.2.2. pont szerinti munkamegállapodás jött létre.

Magyarországnak – a többi, az Európai Ügyészséghez nem csatlakozott tagállamhoz hasonlóan – aktív együttműködési kötelezettsége van az Európai Ügyészséggel, a munkamegállapodásban foglaltakkal összhangban.

Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust)

Az Eurojust koordinálja a határokon átnyúló (két vagy több tagállamot érintő) bűnözéssel kapcsolatos nyomozások és büntetőeljárások során az uniós tagállamok és a nem uniós országok nemzeti hatóságainak munkáját. Az Eurojust az OLAF-fal együttműködésben végzi többek között az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények, így a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos operatív munkáját.

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynöksége (Europol)

Az Europol a bűnüldözési műveletek támogató központjaként, valamint a bűnözői tevékenységekkel kapcsolatos információk és a bűnüldözési szakértelem központjaként működik. 2020 júniusában az Europol elindította a Pénzügyi és Gazdasági Bűnözés Elleni Európai Központot (EFECC), hogy javítsa az uniós tagállamoknak és uniós szerveknek a pénzügyi és gazdasági bűncselekmények – többek között a PIF-irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmények – elleni küzdelemhez nyújtott operatív támogatást. Az Europol együttműködik az OLAF-fal és az Európai Ügyészséggel az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságok, így a korrupció elleni küzdelemben.

Az európai uniós intézményi környezet a fentiek szerint alkalmazandó a KAP pénzügyi alapjai tekintetében is.

3.2.2 Hazai intézményi környezet

A hazai intézményrendszer egyes szereplőit törvények és kormányrendeletek – ide értve a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendeletet, a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletet és a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló Nemzeti RRF rendeletet is – jelölik ki.

Ahol e Stratégia irányító hatóságot említ, azon a Nemzeti RRF rendelet szerinti nemzeti hatóságot is érteni kell.

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter

A miniszter az azonosított kockázatok alapján csalás elleni intézkedéseket alkalmaz, amelyek keretében

- a) az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) az irányító hatóságok bevonásával kidolgozza az a) pont szerinti feladatok hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
- c) koordinálja a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszer alkalmazását,
- d) működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert (www.anti-lop.hu),
- e) koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat a miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
- f) gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
- g) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

Irányító hatóság

Az irányító hatóság felelős a csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében gondoskodik a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése és a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 9. §-ában szerinti feladatok ellátásáról.

A fentiekén túl az irányító hatóságok szabálytalanság gyanújának felmerülése esetén szabálytalansági eljárást folytathatnak le. Szabálytalanság tényének megállapítása esetén az irányító hatóság vezetője, ha az ügyet csalás gyanújaként minősíti, a miniszter – Belügyi Alapok esetén a belügyminiszter - és az audit hatóság egyidejű tájékoztatásával gondoskodik a büntetőfeljelentés megtételéről, és az OLAF jelentés megküldéséről. Az irányító hatóságok a szabálytalansági eljárásban hozott döntés alapján szankcióként a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 397. § (2) bekezdése és a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 216. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket rendelhetik el.

Az irányító hatóság feladata elsődlegesen az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése, az Európai Unió és Magyarország pénzügyi érdekeinek védelme.

Nemzeti hatóság

A nemzeti hatóság a HET végrehajtása során gondoskodik – többek között – a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt érintő egységes csalás elleni politika kidolgozásáról, továbbá koordinálja a végrehajtásban részt vevő szervek csalás elleni küzdelmére irányuló tevékenységeit.

A nemzeti hatóság felelős a csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében

- a) együttműködik a miniszterrel a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában,
- b) elvégzi a csalás kockázatelemzését,
- c) alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert,
- d) eljár a miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- e) részt vesz a miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,
- f) a támogatott projektek vonatkozásában egyedi kockázatelemzésen alapuló csalásellenes intézkedéseket hozhat,
- g) folyamatosan vizsgálja a HET végrehajtását a csalás és a korrupció megelőzése, felderítése, valamint korrigálása érdekében.

A HET végrehajtása során a nemzeti hatóság feladata elsődlegesen az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése, az Európai Unió és Magyarország pénzügyi érdekeinek védelme. Csalás vagy korrupció alapos gyanúja esetén a nemzeti hatóság a végső kedvezményezettrel támogatási jogviszonyt nem létesíthet, szükség esetén a támogatási szerződést megszüntetheti és büntetőeljárást kezdeményezhet.

A fentiekén túl a nemzeti hatóság szabálytalanság gyanújának felmerülése esetén szabálytalansági eljárást folytathat le. Szabálytalanság megállapítása esetén a Nemzeti RRF rendelet 203. §-a rögzíti.

A nemzeti hatóság, a lebonyolító szerv és a továbbadott támogatást kihelyező szerv a csalás és a korrupció elleni fellépés megfelelő biztosítása érdekében

- a) alkalmazza és figyelembe veszi az ARACHNE kockázatértékelő eszközt,
- b) eljár a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- c) résztvevőket delegál az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzésekre, és
- d) folyamatosan vizsgálja az e rendelet hatálya alá tartozó intézkedések végrehajtását.

A HET végrehajtása során a lebonyolító szerv a Nemzeti RRF rendelet hatálya alá tartozó feladatok ellátására a nemzeti hatósággal kötött lebonyolítási szerződésben foglaltak szerint a nemzeti hatóság nevében és megbízásából jár el. A nemzeti hatóság rendszeresen ellenőrzi a lebonyolító szerv által ellátott feladatokat a következő szempontok szerint:

- a) a lebonyolító szerv tevékenysége jogszerű-e, ellenőrzési tevékenysége a nemzeti hatóság által jóváhagyott módszertani útmutatóknak megfelel-e,
- b) a lebonyolító szerv az adatokat szabályosan és teljes körűen rögzítette-e a monitoring és információs rendszerben.

A nemzeti hatóság kiemelt kiválasztási eljárásrend keretében továbbadott támogatást kihelyező szervezet választhat ki a HET meghatározott intézkedésének támogatás továbbadásával történő megvalósítása céljából. A támogatást kihelyező szerv biztosítja, hogy eljárási szabályai összhangban álljanak a Nemzeti RRF rendelet szabályaival, azzal az eltéréssel, hogy a továbbadott támogatással a támogatást kihelyező szerv elszámolási terv alapján köteles elszámolni, amelyre vonatkozóan az elszámolhatóság szabályait a www.palyazat.gov.hu oldalon közzétett elszámolhatósági útmutató szabályozza. A támogatást kihelyező szerv alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert, így az ARACHNE kockázatértékelő eszközt. A csalás és korrupció megelőzésére és kezelésére vonatkozó szabályok nemcsak a nemzeti hatóságra nézve állapítanak meg kötelezettséget, hanem a teljes intézményrendszerre nézve kötelezőek, így azok alkalmazandóak a lebonyolító szervek és továbbadott támogatást kezelők esetén is.

Igazoló hatóság

Végrehajtja az európai uniós támogatásokból finanszírozott programok megvalósítása során bekövetkezett szabálytalanságok okán szükségessé váló pénzügyi korrekciókat, valamint részt vesz a visszafizetett támogatások Bizottság felé történő elszámolásában.

Audit hatóság

Az audit hatóság szakmai tevékenysége során független minden más fejlesztéspolitikai intézményrendszeri szereplőtől.

Az audit hatóság a 210/2010. (VI. 30.) Korm. rendelet 4. §-ban meghatározott, az Európai Unió pénzügyi alapjai tekintetében az ellenőrzési, audithatósági és auditszervi feladatokat lát el.

Rendszer- és mintavételes ellenőrzéseket hajt végre, vizsgálja az éves elszámolásokat és tematikus ellenőrzéseket is végez.

A kohéziós politika tekintetében a korrekciók és ajánlások végrehajtásának nyomon követése érdekében az audit hatóság az éves beszámolási kötelezettségei teljesítése során készített éves kontrolljelentés keretében jelentést tesz a Bizottságnak a tevékenységéről, ezzel összefüggésben

tájékoztatást nyújt az elvégzett ellenőrzések során feltárt csalásról, korrupcióról és összeférhetetlenségről.

Az audit hatóság – külön jogszabály szerint – ellátja az egyéb európai uniós és nemzetközi támogatások Kormány által meghatározott ellenőrzési feladatait, valamint az azokhoz kapcsolódó tervezési, beszámolási, illetve zárónyilatkozat-kiadási feladatokat.

Az audit hatóság ellátja továbbá az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvényben meghatározott, az Integritás Hatóság Igazgatósága tagjainak kiválasztásáért felelős Alkalmassági Bizottság működésével kapcsolatos feladatokat. Ennek keretében az audit hatóság vezetője összehívja az Alkalmassági Bizottságot, nemzetközi nyílt és nyilvános pályázat lefolytatása alapján megbízza az Alkalmassági Bizottság tagjait. Az audit hatóság vezetője kezeli az Alkalmassági Bizottság tagjainak vagyonyilatkozatát és lefolytatja a vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárást. Az Alkalmassági Bizottság tagja vagyonyilatkozatának nyilvános, oldalhú másolatát az audit hatóság vezetője az Integritás Hatóság honlapján haladéktalanul közzéteszi.

A fentiekén túl az audit hatóság vezetője kezeli az Alkalmassági Bizottság tagja megbízását megelőzően, a feladatai ellátására vonatkozóan tett összeférhetlenségi nyilatkozatot, és azt az Alkalmassági Bizottság tagja megbízatásának megszűnését követő öt évig őrzi.

Integritás Hatóság⁹

Az Integritás Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) – az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvénnyel létrehozott – olyan autonóm államigazgatási szerv, amely széleskörű felhatalmazással rendelkezik és beavatkozik azokban az esetekben, ahol a Hatóság álláspontja szerint valamely, az európai uniós források felhasználása vagy annak ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet nem tette meg a szükséges lépéseket olyan csalás, összeférhetlenség, korrupció és egyéb jogsértés vagy szabálytalanság megelőzésére, felderítésére és kijavítására, amely érinti az európai uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodását vagy az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek komoly kockázata felmerül.

A Hatóság feladatainak ellátásában teljesen független, csak a jogszabályoknak van alárendelve, feladatkörében más személy vagy szerv által nem utasítható, feladatát más szervektől elkülönülten és bármilyen befolyástól mentesen látja el. A Hatóság igazgatósága tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek. A beszámolót a Hatóság megküldi a Bizottság részére is.

A Hatóság minden olyan rendelkezésre álló információt értékel, amely a feladatai szempontjából releváns. A Hatóság részére teljes körű hozzáférést kell biztosítani a közbeszerzéssel kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges információkhoz, valamint a bármilyen uniós támogatást bármilyen módon érintő korrupciós, csalási és összeférhetlenségi esetekhez. Ez magában foglalja a folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokra, valamint, kérésre, a következő/tervezett közbeszerzési eljárásokra vonatkozó információkat. A Hatóságnak felhatalmazása van továbbá az érintett hatóságok vonatkozó ügyiratainak megismerésére, valamint további információk kérésére a hatóságoktól.

A Hatóság integritáskockázat-értékelési gyakorlatot folytat, amely magában foglalja a magyarországi közbeszerzési rendszer integritási helyzetének felmérését az európai uniós források felhasználásával összefüggésben.

Az integritáskockázat-értékelés azonosítja a kezelendő integritáskockázatokat és rendszerszintű problémákat, a kezelésükre rendelkezésre álló eszközöket, az ilyen kockázatok és problémák kezelésében mutatkozó hiányosságokat, valamint a megoldásokat.

---

⁹ Az európai uniós források lebonyolítását érintő jogellenességek és szabálytalanságok megelőzése, felderítése és kijavítása érdekében működő független hatóság felállításával összefüggő feladatokról szóló 1424/2022. (IX. 5.) Korm. határozat

Az integritáskockázat-értékelést a nemzetközileg elismert integritás-értékelési módszertannal rendelkező nemzetközi szervezetekkel együttműködve és egyeztetve kell elvégezni. Az integritáskockázat-értékelésről jelentés készül, amely átfogó képet ad integritáskockázatokról, különösen a közbeszerzés területén.

A Hatóság évente elemző integritásjelentést készít, amely tartalmazza a következőket:

- a) az európai uniós források felhasználásával összefüggésben a közbeszerzési piac koncentrációjának, valamint a közbeszerzési eljárásokban a becsült érték és a szerződéses összeg közötti különbség lehetséges okainak elemzése,
- b) a Hatóság feladatkörébe tartozó területeken az alkalmazandó szabályok hatékonyságának értékelése, a szabályok végrehajtása során jelentkező problémák, kockázati mutatók meghatározása,
- c) a keretmegállapodások alkalmazására és a keretmegállapodások alapján megkötött szerződések gyakorlatára vonatkozó elemzés, ideértve a keretmegállapodások és az azokon alapuló egyedi szerződések odaítélésének egyes gazdasági szereplők közötti megoszlását,
- d) a meglévő, európai uniós források felhasználásának ellenőrzésével foglalkozó ellenőrzési rendszer értékelése a korrupció, a csalás és az összeférhetetlenség kockázatának azonosítása és hatékony megelőzése, valamint az ilyen esetek felderítése és orvoslása terén,
- e) az a)–d) pont szerinti tárgykörre vonatkozó ajánlások, valamint
- f) annak értékelése, hogy az európai uniós források felhasználásának ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervek hogyan vették figyelembe a korábbi jelentéseket és ajánlásokat.

Az éves elemző integritásjelentést a Hatóság tájékoztatásul megküldi az Országgyűlésnek. Az előző naptári évre vonatkozó éves elemző integritásjelentést a Hatóság honlapján minden év június 30-ig nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

A Kormány az éves elemző integritásjelentés közzétételétől számított három hónapon belül a Hatóságnak küldött válaszában kifejti, hogyan fogja kezelni az éves elemző integritásjelentésben foglalt megállapításokat.

A közbeszerzések területén a hatóság több fontos hatáskörrel is rendelkezik. A Hatóság vizsgálati eljárást folytathat le, amely kiterjedhet az európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárások ellenőrzésére. Ennek keretében, ha a Hatóság a hatósági ellenőrzés során csalás, korrupció, összeférhetetlenség vagy egyéb súlyos jogsértés vagy szabálytalanság gyanúját észleli, elrendelheti az eljárás két hónapot meg nem haladó időtartamra történő felfüggesztését. A vizsgálat eredményeképp a Hatóság jogosult más hatáskörrel rendelkező hatóság vagy szerv előtt eljárást kezdeményezni (pl. közbeszerzési döntőbizottság, irányító hatóság). A Hatóság közigazgatási perben megtámadhat minden olyan közbeszerzési eljárásra vonatkozó közbeszerzési döntőbizottsági határozatot és más hatósági határozatot, amely európai uniós támogatást érint.

A Hatóság jogosult ajánlást kiadni egy-egy konkrét közbeszerzési eljárásban arra vonatkozóan, hogy az ajánlatkérő milyen közbeszerzési eljárásfajtát vagy sajátos beszerzési módszert (pl. keretmegállapodás, dinamikus beszerzési rendszer) alkalmazzon, vagy ezektől tartózkodjon, illetve hogy az ajánlatkérő egy vagy több fakultatív kizáró okot írjon elő az adott eljárásban. Továbbá az ajánlatkérő kérheti a Hatóság eljárását egyes kizáró okok alkalmazhatóságával kapcsolatban. Utóbbi esetben a Hatóság akkor tesz ajánlást, ha a csalással, korrupcióval vagy bünszervezethez kapcsolódó magatartással kapcsolatos kizáró okoktól eltérő kizáró okok helytelen alkalmazása veszélyeztetheti az Európai Unió pénzügyi érdekeit. E mellett a Hatóság nyilvántartást vezet a meghatározott bűncselekmények elkövetése miatt a közbeszerzési eljárásból kizárt gazdasági szereplőkről.

Ha a Hatóság az európai uniós források felhasználásával összefüggésben visszásságot tár fel, illetve nem tartja megfelelőnek az intézkedési javaslatainak végrehajtását, a tevékenységére irányadó törvény szerint fordulhat a hatáskörrel rendelkező hatósághoz vagy bírósághoz kezdeményezve annak eljárását.

Ha a Hatóság a vizsgálata során szabálytalanság gyanúját tárja fel, jogosult az uniós forrásfelhasználásra irányadó jogszabályok rendelkezései alapján szabálytalansági eljárást kezdeményezni az illetékes irányító hatóságnál vagy – Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből finanszírozott projekt esetén – a nemzeti hatóságnál.

A Hatóság felügyeleti vagy ellenőrzési feladatai ellátása érdekében felhívhatja az európai uniós források felhasználásának ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezetet hatósági eljárás megindítására. A Hatóság felhívása alapján a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet az eljárást hivatalból megindítja.

Az Integritás Hatóság ajánlásokat ad ki az illetékes hatóságoknak arra vonatkozóan, hogy miként kell javítani az uniós költségvetésből (különösen közbeszerzés útján) nyújtott támogatás végrehajtásával kapcsolatos csalás, korrupció és összeférhetlenség megelőzését, felderítését és kijavítását az uniós források védelme érdekében.

A Hatóság igazgatóságának kinevezése 2022. november 4. napjával megtörtént és a Hatóság 2022. november 19-én megkezdi tevékenységét.

Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény rendelkezése alapján a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter munkaszervezetén belül működő szervezeti egység. Az Igazgatóság a tevékenysége során független. Az Igazgatóság vezetését 2022. december 31-ig megbízott igazgató látja el. A megbízott igazgató 81/2022. (IX. 30.) ME határozattal kinevezésre került.

Az Igazgatóság szervezetében foglalkoztatott kormánytisztviselők és munkavállalók kiválasztása az Integritás Hatóság által jóváhagyott objektív szempontrendszer alapján, pályázati eljárás keretében történik.

Az Igazgatóság hatásköre az uniós költségvetés végrehajtásában résztvevő, a fejlesztéspolitikai intézményrendszer minden szereplőjére kiterjed. Az Igazgatóság az európai uniós források felhasználásának ellenőrzéséhez kapcsolódó feladatok lát el, így többek között az érintett személyek összeférhetlenségi nyilatkozatát ellenőrizni.

Az általános és az egyes projektekhez kapcsolódó összeférhetlenségi nyilatkozatok érvényességének hatékony ellenőrzése érdekében az Igazgatóság rendszeres érvényességi ellenőrzést végez.

Az Igazgatóság kivizsgálja a www.palyazat.gov.hu oldalon tett anonim gyanúbejelentéseket. Az anonim gyanúbejelentések benyújtását 2022. november 15-től elérhetővé kell tenni.

Az Igazgatóságot vezető igazgató az Igazgatóság tevékenységéről éves jelentésben tájékoztatja az Integritás Hatóságot. Súlyos vagy visszatérő megfeleléségi problémák esetén az Integritás Hatóság jogosult az Igazgatóság auditálására. Az Igazgatóság biztosítja, hogy a Hatóság kérésre haladéktalanul betekintést nyerjen az összeférhetlenségi nyilatkozatokba és az iratokba. Az Igazgatóság működési rendjét eljárási szabályzat állapítja meg. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter 2022. október 1-jétől köteles gondoskodni az Igazgatóság működéséről. Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi XXVIII. törvénnyel létrehozott Igazgatóság 2022. november 30-ig teljes létszámmal, 2022. december 31-ig pedig teljes mértékben működőképes lesz.

Korrupcióellenes Munkacsoport

A Korrupcióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóság mellett működő, független elemző, javaslattevő, véleményező és döntéselőkészítő feladatokat ellátó testületi szerv, amely az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény

kihirdetésével jött létre. A Korruptióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóság tevékenységébe nem avatkozhat be.

A Korruptióellenes Munkacsoport évente legalább kétszer ülésezik. Tevékenységébe a korruptió megelőzése és a korruptió elleni küzdelem terén tevékenykedő nem kormányzati szereplők bevonásra kerülnek, biztosítva a teljes, szervezett és hatékony részvételüket.

A Munkacsoport feladata:

a) Meglévő korruptióellenes intézkedések vizsgálata és az (EU) 2017/1371 irányelv 4. cikk (2) bekezdése szerinti korrupt gyakorlatok, az ENSZ Korruptió elleni Egyezményének III. fejezetében foglalt bűncselekmények, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XXVII. fejezetében foglalt bűncselekmények, valamint egyéb gyakorlatok (pl. nepotizmus, favoritizmus vagy az állami és magánszektor közötti "forgóajtó-jelenség") felderítésével, kivizsgálásával, üldözésével és szankcionálásával kapcsolatos javaslatok kidolgozása.

b) Javaslatok előterjesztése a korruptió megelőzésének és felderítésének javítását célzó intézkedésekre (ide értve azokat, amelyek az összes rendelkezésre álló korruptiómegelőzési és -felderítési eszköz hatékony használatára vonatkoznak) továbbá az állami közigazgatási és ellenőrző hatóságok és a bünyügyi nyomozóhatóságok közötti információáramlás javítását célzó intézkedésekre,

c) Az a) és b) pont alapján éves jelentés készítése, amely elemzi a korruptió és a korruptiók gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korruptiók kockázatok és korruptiók típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri végrehajtásukat, valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.

A munkacsoport figyelembe veszi az (EU), Euratom) 2018/1046 rendelet 61. cikk a) pontjában és a 2014/24/EU irányelv 24. cikkében meghatározott összeférhetetlenségi helyzeteket is, kiegészítve az összeférhetetlenségek költségvetési rendelet szerinti elkerüléséről és kezeléséről szóló bizottsági iránymutatással (C/2021/21 19), valamint a vonatkozó nemzeti rendelkezésekkel.

A Korruptióellenes Munkacsoport éves jelentést készít, amely elemzi a korruptió és a korruptiók gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korruptiók kockázatok és korruptiók típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri a hatékony végrehajtásukat, valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.

A Korruptióellenes Munkacsoport az éves jelentését megküldi a Kormány részére, amelyet a Kormány a honlapján közzétesz. A Kormány a Korruptióellenes Munkacsoport éves jelentését és az éves jelentésben foglalt javaslatokat soron kívül, a megküldéstől számított két hónapon belül megvitatja. Ha a Kormány valamely javaslatot nem fogadja el, a döntésének részletes indokolását a döntés meghozatalától számított egy hónapon belül megküldi a Munkacsoport elnöke részére. A Korruptióellenes Munkacsoport elnöke tájékoztatja a Korruptióellenes Munkacsoportot az éves jelentés alapján meghozott intézkedésekről és a meg nem tett intézkedésekkel kapcsolatos indokolásról. Ezt a tájékoztatást a Kormány honlapján, valamint a Hatóság honlapján közzé kell tenni.

A Korruptióellenes Munkacsoport a 2022. évre vonatkozó első jelentését 2023. március 15-éig fogadja el és küldi meg a Kormánynak.

A 1424/2022. (IX. 5.) Korm. határozat alapján a Kormány kötelezettséget vállal egy új Korruptióellenes Munkacsoport 2022. december 1-jéig történő létrehozására. A Korruptióellenes Munkacsoportra vonatkozó jogszabály legkésőbb 2022. október 4-én elfogadásra kerül, első ülését 2022. december 15-ét megelőzően megtartja.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal OLAF Koordinációs Iroda

Az OLAF Koordinációs Iroda (a továbbiakban: OLAF KI) operatív tevékenysége keretében együttműködést biztosít és segít elő a nemzeti közigazgatási és nyomozó hatóságok, illetve ügyészi szervezetek között, valamint e hatóságok és az OLAF között; továbbá információk kölcsönös cseréjének biztosításában és figyelemmel kísérésében működik közre a nemzeti közigazgatás és az OLAF között az uniós támogatásokat érintő csalás gyanúja vagy más szabálytalanság esetén. Különböző támogatási területeken az uniós költségvetési források felhasználása során észlelt szabálytalanságok adatait tartalmazó jelentéseket továbbítja az OLAF számára, valamint koordinálja hazánk jelentéstételi tevékenységét. Koordinációs feladatai körében elősegíti az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmével kapcsolatban az OLAF által végzett vizsgálatok lebonyolítását, valamint elvégzi az OLAF által lefolytatott helyszíni ellenőrzések során felmerülő feladatok koordinálását.

Segítséget nyújt továbbá a vizsgált személyek és szervezetek, illetve a vizsgálatokkal nem érintett személyektől és szervezetektől érkező szabálytalansági kérdésekben történő megkeresések, bejelentések esetén, ha megítélésük szerint valamely szerv, szervezet vagy személy eljárása, illetve mulasztása az Európai Unió pénzügyi érdekeit sérti vagy veszélyezteti.

Képzési tevékenysége keretében rendszeresen szabálytalanságkezeléshez kapcsolódó képzéseket, szakmai rendezvényeket szervez a szakterület munkatársai számára. Emellett részt vesz a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe újonnan belépő munkatársak orientációs képzésében, valamint elméleti és gyakorlati csalásmegelőzési előadásokat tart a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára.

Kormányzati Ellenőrzési Hivatal

A kormányzati ellenőrzési szerv ellenőrzési jogköre kiterjed az európai uniós forrásból, illetve az állam nevében kötött nemzetközi szerződés alapján finanszírozott egyéb programból nyújtott támogatások felhasználásának kormányzati ellenőrzésére.

Állami Számvevőszék

Az Állami Számvevőszék a nemzetgazdasági költségvetés végrehajtásának ellenőrzése keretében vizsgálhatja az egyes támogatásokat kezelő intézményi szereplők tevékenységét és gazdálkodását, továbbá a szabálytalanságok megelőzése érdekében kockázatkezelést, -elemzést, fókuszált ellenőrzéseket hajt végre.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal a Btk. 396. §-a által meghatározott költségvetési csalás kivizsgálása tekintetében nyomozást folytat¹⁰. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal emellett az OLAF helyszíni ellenőrzéseinek lefolytatása során a szükséges mértékben tagállami támogatást nyújt az OLAF vizsgálói számára annak érdekében, hogy ellenőrzési feladataikat hiánytalanul el tudják végezni.

Legfőbb Ügyészség

Fellép a jogszabályok betartása érdekében, üldözi a tudomására jutott bűncselekményeket és részt vesz a jogsértések, a bűnözés megelőzésében, bizonyítékokat gyűjt, speciális esetekben nyomoz, felügyeli a nyomozást.

Rendőrség

Fő feladataként általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ)

Az NVSZ a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó állami rendvédelmi szerve. A Belügyminisztérium felügyelete alatt álló NVSZ koordinálja a korrupcióellenes tevékenységeket Magyarországon. A korrupciós bűncselekmények megelőzése érdekében az NVSZ megbízhatósági vizsgálatot végez, amely lefolytatható többek között a Kormány vagy a

¹⁰ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 34. § (2) d) pontja szerint

Kormány tagjának irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerv – ideértve a tagállami hatóságot is – valamennyi foglalkoztatottjával szemben. Az ügyész jóváhagyás mellett folytatható megbízhatósági vizsgálat célja azon személyek kiszűrése, akik hivatali helyzetükkel, szolgálati kötelezettségeikkel visszaélve, azt felhasználva követnek el bűncselekményeket. Ha a vizsgálat során bűncselekmény gyanúja merül fel, haladéktalanul megtörténik a büntetőeljárás megindítása.

Bíróság

Megállapítja a jogsértéseket, bűncselekményeket és azok jogkövetkezményeit, kiszabja a büntetéseket.

A KAP tekintetében a fenti hazai intézményi környezet a következő kiegészítésekkel alkalmazandó

- 2022. december 31-ig
  - o VP Irányító Hatóság a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 20. §
  - o Kifizető Ügynökség a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 26. §
  - o Illetékes hatóság a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 25. §
  - o Tanúsító szerv a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 28/B. § alapján.
- 2023. január 1-jétől a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló T/1840. számú, jelenleg az Országgyűlés által tárgyalta törvényjavaslat és az előkészítés alatt álló végrehajtási szabályok alapján
  - o Nemzeti Irányító Hatóság
  - o Nemzeti Kifizető Ügynökség
  - o Illetékes hatóság
  - o Tanúsító szerv.

3.2.2.1 Az újonnan létrehozott szervek egymáshoz való viszonya

A Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság a Miniszterelnökség szervezetén belül felállított szerv, a kormányzat egy szerve, amely független, tevékenysége során vezetője nem utasítható. Fő feladata az anonim összeférhetlenségi bejelentések és a támogatások felhasználásának lebonyolítása során tett összeférhetlenségi nyilatkozatok valóságtartalmának mintavételes ellenőrzése, így a csalás és korrupció ellenes tevékenységet elsősorban az összeférhetlenség vizsgálata kapcsán fejt ki. Összeférhetlenség megállapítása esetén az a szerv, amelynek tevékenysége során az összeférhetlenségi nyilatkozatot tették, az Igazgatóság jelentésének kézhezvételét követően megteszi a szükséges lépéseket: az összeférhetlen személlyel szemben a szükséges lépések megtétele (pl. felelősségre vonás), illetve az összeférhetlen személy által végzett eljárási cselekmény korrigálása.

Az Integritás Hatóság törvény által létrehozott, az Országgyűlésnek alárendelt szerv. A Hatóság feladata tágabb, mint a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság feladatköre, jogköre is szélesebb: minden olyan esetben fellép, ahol a Hatóság álláspontja szerint valamely, az európai uniós források felhasználása vagy annak ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet, ideértve a szerződéskötőt is, nem tette meg a szükséges lépéseket olyan csalás, összeférhetlenség, korrupció és egyéb jogsértés vagy szabálytalanság megelőzésére, felderítésére és kijavítására, amely érinti az európai uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodását vagy az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek komoly kockázata felmerül. Ennek érdekében vizsgálati eljárást folytathat. A Hatóságnak számos feladata van, többek között (de nem kizárólagosan) a közbeszerzési eljárások szabályosságának biztosítása, a közbeszerzésekkel kapcsolatos visszaélések megelőzése és reparálása érdekében.

A Korrupcióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóságtól független elemző, javaslattevő, véleményező és döntéselőkészítő feladatokat ellátó testületi szerv. A Munkacsoport határozatlan ideig működik. A Munkacsoport nem avatkozhat be a Hatóság tevékenységébe. A Munkacsoport – szemben az Igazgatósággal és az Integritás Hatósággal – egyedi ügyekben nem jár el. A Munkacsoport állami szerveket és nem kormányzati szereplőket képviselő, paritás alapján kiválasztott tagokból áll:

Nem kormányzati szereplőket képviselő tag olyan személy lehet, aki bizonyíthatóan független a Kormánytól, a hatóságoktól, a politikai pártoktól és az üzleti érdekektől, továbbá bizonyított szakértelemmel és kellően hosszú és igazolható szakmai tevékenységgel rendelkezik az alábbiak közül egy vagy több területen:

- a) korrupció megelőzése és korrupció elleni küzdelem,
- b) átláthatóság, nyilvános információkhoz való hozzáférés,
- c) közbeszerzési eljárások,
- d) a Munkacsoport feladataihoz kapcsolódóan emberi jogok védelme, valamint bűnüldözés.

3.3 CSALÁSRA ÉS KORRUPCIÓRA VONATKOZÓ ADATOK MAGYARORSZÁGON

Magyarország alapvető érdeke, hogy az európai uniós források minél hatékonyabb hasznosuljanak. Ennek érdekében a forrásokat érintő bárminemű visszaélés elkerülése érdekében hatékony megelőző, feltáró és szankcionáló intézkedéseket alkalmaz. Ehhez szükséges elvégezni a 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó, a csalással, illetve a csalás gyanújával érintett ügyek elemzését, annak érdekében, hogy azonosíthatóvá váljanak azok a hiányosságok, amelyek kezelésével foglalkoznia kell a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek. Az alábbi pontok a 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó, a Stratégia elkészítésekor rendelkezésre álló adatokat, elemzéseket részletezi.

3.3.1 A 2014-2020 programozási időszak csalás (vagy csalás gyanújával érintett) esetei

Kohéziós politika

Magyarország uniós támogatási kerete a 2014-2020 programozási időszakban megközelítőleg 11 624 milliárd forint (a Vidékfejlesztési Program nélkül 8 681 milliárd forint).

A 2014-2020 programozási időszakban (a Vidékfejlesztési Program adatai nélkül):

- 86 457 darab támogatási kérelem érkezett be,
- 52 127 darab projekt részesült támogatásban,
- 11 130 milliárd forint támogatást ítéltek meg a támogatást igénylőknek, amelyből 10 770 milliárd forint került kifizetésre a kedvezményezetteknek.

Forrásfelhasználás a 2014-2020 keret arányában:

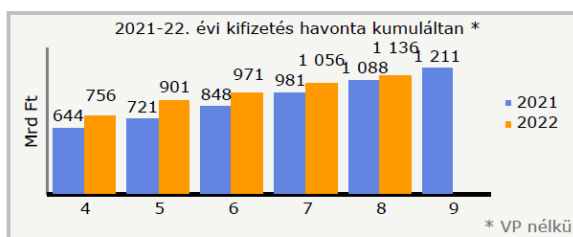
Alapadatok 2014-2020.

	ÖSSZESEN		ERFA - ESZA - KA		VP	
Meghirdetett felhívás	678 db	13 489 Mrd Ft	575 db	10 203 Mrd Ft	103 db	3 286 Mrd Ft
Beérkezett projekt	498 082 db	20 768 Mrd Ft	86 457 db	14 888 Mrd Ft	411 625 db	5 880 Mrd Ft
Támogatott projekt	353 369 db	14 240 Mrd Ft	52 127 db	11 130 Mrd Ft	301 242 db	3 110 Mrd Ft
Szerződött projekt	353 187 db	13 987 Mrd Ft	52 074 db	10 895 Mrd Ft	301 113 db	3 092 Mrd Ft
Kifizetéssel rendelkező projekt	350 542 db	12 098 Mrd Ft	52 507 db	10 770 Mrd Ft	298 035 db	1 329 Mrd Ft
Kifizetett összeg (2022)		1 398 Mrd Ft		1 149 Mrd Ft		249 Mrd Ft

Bizottsági utalás

Bizottsági átutalás (2014-22)	21 464 Millió EUR
Keret (2014-20)	27 252 Millió EUR
Bizottsági átutalás / Keret	79%
Bizottsági átutalás (2022)	2 015 Millió EUR

Kifizetés

Forrásfelhasználás a 2014-2020-as keret arányában

OP	Keret 2014-20 (Mrd Ft)	Meghirdetett felhívások (Mrd Ft)	Megítelt támogatás (Mrd Ft)	Leszerződött támogatás (Mrd Ft)	Kifizetett összeg (Mrd Ft)	Kifizetett számla (Mrd Ft)	Kifizetett előleg (Mrd Ft)	Elszámolt előleg (Mrd Ft)	Kifizetett összeg (2022) (Mrd Ft)
EFOP	1 150	1 354	1 276	1 201	1 111	274	836	653	88
GINOP	2 827	3 263	3 172	3 116	2 977	1 675	1 302	822	294
IKOP	1 308	1 218	2 613	2 587	2 698	554	2 145	1 653	403
KEHOP	1 317	1 764	1 583	1 575	1 419	307	1 113	726	196
KÖFOP	308	359	354	355	452	224	228	187	24
MAHOP	17	21	21	20	14	6	8	4	1
RSZTOP	38	41	41	41	41	2	39	34	3
TOP	1 362	1 798	1 688	1 623	1 711	112	1 599	998	118
VEKOP	355	386	382	376	347	129	218	134	22
VP	2 943	3 286	3 110	3 092	1 329	1 169	160	65	249
Összesen	11 624	13 489	14 240	13 987	12 098	4 450	7 648	5 275	1 398

KÖFOP esetében a táblázatban feltüntetett összegben kívül további kötelezettségvállalások is történtek, melyek elszámolhatóságát az adott konstrukciók felhívásai szabályozzák.
EFOP esetében a megítelt támogatás tartalmazza az indikatív önerőt is.

Forrás: Heti gyorsjelentés_2022.09.09 (készítette: Miniszterelnökség)

Uniósi adatok (kohéziós politika)

A Bizottság szabálytalanságok statisztikai értékeléséről szóló 2020. szeptemberi jelentése¹¹ alapján a 2014-2020 programozási időszakra vonatkozóan 2015-2019 között az uniós tagállamok összesen 339 csalásyanús esetet jelentettek 999 millió euró értékben (ebből Kohéziós Alap: 29, ERFA: 206, ESZA: 89, ETHA: 15 eset).

Magyarország összesen 64 csalásyanús esetet jelentett 17,2 millió euró értékben. A csalásyanús esetekben szabályozott eljárásrendben lefolytatott vizsgálat folyik. A tényleges csalások számát kizárólag a részletes vizsgálatok eredményei alapján lehet meghatározni.

A tagállamok közül 6 egyáltalán nem jelentett csalásyanús esetet, 16 tagállam jelentett 20 alatti és 6 tagállam jelentett 20 és 100 közötti csalásyanús esetet.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0160>

IMS (Irregularity Management System; szabálytalanságkezelő rendszer) rendszerben jelentett esetek

A 2014-2020 programozási időszakra vonatkozóan Magyarország az alábbi eseteket jelentette az IMS rendszerben a szabálytalanságot és csalást minősítő kódok (IRQ) besorolásával (2022. szeptember 15-i állapot szerint):

- 2 db IRQ5 (megállapított csalás)
- 149 db IRQ3 (csalás gyanúja)
- 641 db IRQ2 (szabálytalanság)
- 70 db IRQ0 (törlés)

A csalás minősítésű (IRQ3, IRQ5) ügyek elemzése

A jelentett ügyek minősítése szempontjából elmondható, hogy a feltételezett csalásként (IRQ3) beazonosított ügyek számához mérten alacsony a jogerősen megállapított csalások száma (IRQ5) a vonatkozó időszakban. Mindez egyrészt feltehetően a büntetőeljárások lefolytatásának időigényére vezethető vissza, másrészt ugyanakkor fejlesztendő területként jeleníti meg – az IRQ3 ügyek megfelelő nyomon-követéséhez szükséges – jól működő információáramlást a támogató és a büntetőeljárás lefolytatásában érintett szervezetek között (adminisztratív és büntetőjogi terület közötti együttműködés).

A releváns időszakban az OLAF számára jelentett csalárd jellegű szabálytalanságok 3 fő csoportba sorolhatóak a szabálytalanság típusa alapján (a dokumentációval, az érintett gazdasági szereplőkkel/személyekkel, valamint a projektmegvalósítással kapcsolatos problémák.) A lejelentett ügyekben láthatóan a legnagyobb arányban az alátámasztó dokumentumokkal, a támogató részére benyújtott dokumentációval kapcsolatos problémákat rögzítették a szabálytalanság típusánál a nemzeti szervezetek. Mindez feltehetően többek között arra is visszavehető, hogy az uniós támogatások felhasználása során a dokumentum alapú elszámolás eredményeként, ha visszaélés történik, annak a nyoma valamilyen módon a benyújtott alátámasztó dokumentumokban is megjelenik (hiányos, helytelen, fiktív adatokat tartalmazó dokumentációt, vagy hamis, illetve hamisított dokumentumokat használhatnak fel a visszaélés elfedése érdekében).

Fentiek mellett megjelennek a kedvezményezettel, egyéb érintett gazdasági szereplőkkel/személyekkel kapcsolatos szabálytalansági típusok is az OLAF számára továbbított jelentésekben (összeférhetetlenség, feltételeknek nem megfelelő gazdasági szereplő, stb.). A harmadik gyakoribb csoport pedig a nem megfelelő projektmegvalósításhoz kapcsolódó szabálytalansági típusokat tartalmazza.

Az uniós források ellenőrzési rendszeréhez illeszkedő módon az egyes visszaélések kapcsán a helyszíni ellenőrzések (kedvezményezett/nél/a projektmegvalósítás helyszínén) és a dokumentumalapú ellenőrzések egyértelműen a leggyakoribb észlelési módok.

A 2014-2020 programozási időszak csalás gyanús ügyeiben leggyakrabban megjelenő szabálytalansági típusok (db):

- Hamis és/vagy meghamisított dokumentumok (48)
- Összeférhetetlenség (34)
- Végre nem hajtott intézkedés (28)
- Gazdasági szereplő/kedvezményezett nem rendelkezik a szükséges tulajdonsággal (14)
- Hiányzó vagy be nem mutatott dokumentumok (13)
- Kedvezményezett – Egyéb (8)
- Hibás/helytelen dokumentumok (8)

- Támogatások meg nem engedett halmozódása (6)
- Könyvelés és nyilvántartások – Egyéb (6)
- Be nem fejezett intézkedés (6)
- Egyéb szabálytalanságok (6)
- Hiányos dokumentumok (5)
- Határidő be nem tartása (5)

A 2014-2020 programozási időszak csalással érintett ügyeiben leggyakrabban kiválasztott ellenőrzés típusok (db):

- Dokumentumok vizsgálata/Dokumentumellenőrzés (67)
- A projekt vagy intézkedés megvalósulásának helyszíni ellenőrzése (41)
- Ellenőrzés a vállalat telephelyén (40)
- Utólagos ellenőrzés (8)
- Megelőző ellenőrzés (7)
- Egyéb (4)
- Kezdeti vizsgálat (3)
- Számlák ellenőrzése (2)
- Egyéb vámellenőrzések, ellenőrzések, auditok, vizsgálatok stb. (2)
- Távérzékelés (1)

Az érintett kedvezményezettek jogi státusza: 3 esetben természetes személy, 148 esetben jogi személy.

A csalással érintett ügyek 4 esetben kapcsolódtak az agrár területhez, 147 esetben a kohéziós politikához.

A csalás ügyek programok szerinti megoszlása (db):

- Vidékfejlesztési Program (3)
- EU belpiaci intézkedés EMGA finanszírozással (1)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (131)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (2)
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (11)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (3)

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program esetében – a többi operatív programhoz képest, a program sajátosságaiból adódóan – nagyobb számú a támogatás kérelem állomány, így a kedvezményezettek száma és a projektek száma is sokkal magasabb. Ezekkel összefüggésben valósulhat meg, hogy a csalással érintett ügyek száma is ebben az operatív programban a legmagasabb.

Belügyi Alapok

A 2014-2020 programozási időszakra a Belügyi Alapok kapcsán önálló Csalás Elleni Eljárásrend készült, ennek alapját a Belügyi Alapok Felelős Hatósága által készített helyzetelemzés képezte, felhasználva a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Menekültügyi Alap, Európai Visszatérési Alap, Európai Integrációs Alap, Külső Határok Alap támogatásai kapcsán szerzett tapasztalatokat. A Felelős Hatóság adatbázisaiban a felmerült két csalásgyanús esetről minden adat rendelkezésre állt, így az elkövetések módja és a feljelentések eredményei teljes körűen értékelhetőek voltak. A helyzetelemzés szerint a csalásgyanús esetek alapját hamis, illetve hamisított igazoló dokumentumok képezték. A büntető feljelentések eredménytelenek voltak: a

nyomozó hatóság a nyomozást mindkét esetben bűncselekmény hiányára hivatkozva megszüntette.

A 2014-2020 programozási időszakban a Belügyi Alapokra vonatkozó adatok

A 2014-2020 programozási időszakban a Belügyi Alapok keretében rendelkezésre álló támogatási források az egyes Alapok között a következők szerint oszlanak meg:

- Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap: 14 259,66 millió forint,
- Belső Biztonsági Alap: 35 928,4 millió forint.

A 2014-2020 programozási időszakban a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében 2022. szeptember 19-ig:

- 164 darab támogatási kérelem érkezett a Felelős Hatósághoz,
- az igényelt támogatások összege 27 483 millió forint volt,
- a támogatott projektek száma 70 darab,
- összesen 14 962,86 millió forint támogatást ítélték meg a pályázóknak, amelyből összesen 9 621,11 millió forint került folyósításra.

A 2014-2020 programozási időszakban a Belső Biztonsági Alap keretében 2022. szeptember 19-ig:

- 236 darab támogatási kérelem érkezett a Felelős Hatósághoz,
- az igényelt támogatások összege 57 629 millió forint volt,
- a támogatott projektek száma 173 darab,
- összesen 44 757,09 millió forint támogatást ítélték meg a pályázóknak, amelyből összesen 29 489,33 millió forint került folyósításra.

A Belügyi Alapok vonatkozásában a 2014-2020 programozási időszak támogatásaival összefüggésben felmerült szabálytalanságok jelentése az 514/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot, valamint a rendőrségi együttműködés, a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem, valamint a válságkezelés pénzügyi támogatására szolgáló eszközt érintő szabálytalanságokra vonatkozó jelentéstételre vonatkozó különös rendelkezésekkel történő kiegészítéséről szóló, 2015. július 8-i (EU) 2015/1973 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet szerint történik. Jelentéstételre eddig két alkalommal került sor (IRQ2 minősítéssel), a szabálytalanságok a Belső Biztonsági Alap terhére finanszírozott projekteket érintettek. Mindkét szabálytalansági eset beszerzéshez kapcsolódó szabálysértésként valósult meg. Az egyik esetben a szabálytalanság miatt a felelős hatóság 67 846 786 Ft pénzügyi korrekciót alkalmazott, a kedvezményezett a visszafizetési kötelezettségét teljesítette. A másik esetben a felelős hatóság – a finanszírozás módjára tekintettel – elutasította a szabálytalansággal érintett beszerzés eredményeként felmerült és a felelős hatóság részére jelentett költségnek megfelelő összegű támogatás kifizetését. Csalás gyanúja egyik esetben sem merült fel.

A 2014-2020 programozási időszakban a **Magyarország által irányított programokban (SK-HU, HU-HR, HU-SRB, HUSKROUA)** a 2022. szeptember 15-i állapot szerinti adatai:

- támogatott projektek száma: 671 db,
- támogatott projektek költségvetése: 364,75 millió euro,
- IMS rendszerben jelentett szabálytalanságok száma: 7 db IRQ2 (szabálytalanság), melyek közül hat eset a beszerzés alapelveinek megsértéséhez, illetve közbeszerzéshez kapcsolódó szabálysértéshez kötődik, egy eset pedig a személyi költségek nem megfelelő elszámolásához,
- megállapított csalások száma: 0, csalás gyanújával érintett ügy nincs folyamatban.

Közös Agrárpolitika II. pillér Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap Vidékfejlesztési Program 2014-2022 adatai

A KAP Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapjának társfinanszírozásával indított Vidékfejlesztési Program forrása 2014 -2020 között 1 413,8 Mrd Ft volt, amely a 2021. és 2022. két átmeneti évben további, mintegy 1 529 Mrd Ft-tal egészült ki, így a teljes programozási időszakban 2014-2022 között 2 942,8 Mrd Ft keret felhasználásával számolunk a VP esetén.

A 2014-2022 programozási időszakban 2022. október 31-ig a Vidékfejlesztési Programban 106 db felhívás került meghirdetésre, amelyre:

- 412 471 db támogatási kérelem érkezett be;
- 305 564 db projekt részesült támogatásban;
- 3 126,66 Mrd Ft támogatást ítéltek meg a támogatást igénylőknek, amelyből
- 1 384,84 Mrd Ft került kifizetésre a kedvezményezetteknek.

3.3.2. A 2021. évi OLAF jelentés

Az OLAF vezeti az Európai Unió csalás és korrupció elleni küzdelmét azáltal, hogy független vizsgálatokat folytat az uniós pénzeszközökkel kapcsolatos ügyekben, és kidolgozza az Európai Unió csalás elleni politikáját. Az OLAF 2021. évi jelentése szerint 2021-ben 9, az uniós források magyarországi felhasználásával kapcsolatos ügy zárult le, ebből 5 ügyben foglalmaztak meg ajánlást.

A 2017-2021 közötti időszakra vonatkozóan a Strukturális és Beruházási Alapokkal, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapokkal kapcsolatban Magyarország összesen 1993 szabálytalanságot tárt fel. Ebben az időszakban 36 OLAF-vizsgálat zárult le ajánlással és az OLAF által javasolt pénzügyi korrekció a kifizetések 0,69 %-át tette ki.

Az igazságügy területén megvalosuló nyomonkövetés lehetővé teszi az OLAF számára, hogy rálasson az ügyek végkimenetelére – vádemelés, elutasítás vagy egyéb bírósági intézkedések. A jelentésből kiderül, hogy 2017 és 2021 között az OLAF által a nemzeti igazságügyi hatóságokhoz továbbított ügyek mintegy 35 %-a vezetett vádemeléshez, és az említett hatóságok már határozatot is hoztak az érintett ügyekben. Ez az arány jelentősen magasabb volt Magyarországon, ahol a magyar ügyészség az OLAF-ügyek 67%-ában emelt vádat. Bár jogi kötelezettség nem áll fenn a magyar ügyészséggel szemben, azonban a magyar ügyészség minden egyes ügyben az OLAF ajánlásai alapján, büntetőeljárás megindításáról adott ki végzést, és amennyiben már folyamatban volt a vizsgálat, az OLAF ajánlásait a vizsgálati iratokhoz csatolták, és azok részeként értékelték.

3.3.3. A Bizottság és az Európai Számvevőszék ellenőrzései

A 2014-2020 programozási időszakban a Bizottság magyarországi auditjai során 3 esetben tárt fel csalásgyanús esetet, 3 esetben kettős finanszírozást, 1 esetben megállapította, hogy a tevékenységek kiszervezése összeférhetetlenséghez vezethet. Továbbá megállapította, hogy az érintett irányító hatóság nem azonosítja, nem vizsgálja a lehetséges csalási eseteket, illetve javasolta, hogy az irányító hatóság vegye figyelembe a felmerülő szabálytalanságokat/csalásokat a jövőbeli irányítási ellenőrzéseiben, és végezzen több részletes elemzést az OLAF jelentésében említett szállítókat alkalmazó projektekre vonatkozóan. Ennek kapcsán a Bizottság felszólította az érintett irányító hatóságot, hogy módosítsa a helyszíni ellenőrzésekkel és szabálytalanságokkal kapcsolatos eljárási szabályzatát annak érdekében, hogy előre látható legyen, hogy az ajánlattevők összejátszásával vagy a csalás gyanújával kapcsolatos szabálytalanságok fennállnak-e.

A megállapítások kapcsán a magyar hatóságok intézkedéseket hoztak a feltárt hiányosságok megszüntetésére és megelőzésére, melyet az ellenőrző szervek elfogadtak.

A 2014-2020-as programozási időszakban az Európai Számvevőszék magyarországi ellenőrzései során 1 esetben összeférhetlenséget tárt fel, ezen kívül megállapította, hogy a magyar hatóságok egy csalásgyanús esetet nem jelentettek be a Bizottságnak, továbbá a csaláskockázat-értékelés nem volt eléggé átfogó (nem vette figyelembe a korábbi ellenőrzések eredményeit) és nem azonosította a kifejezetten az operatív programok által érintett művelettípusokhoz és kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázatokat.

Az Európai Számvevőszék "Az uniós kiadásokkal kapcsolatos csalás elleni küzdelem: fellépés szükséges" című különjelentésében megállapította, hogy nem talált az irányító hatóságok, az AFCOS szolgálatok (Anti-fraud coordination service; csalás elleni koordinációs szolgálat) és a nyomozó és bűnüldöző hatóságok közötti módszeres együttműködést célzó hivatalos mechanizmust, továbbá az irányító hatóságok nem jelentik azokat a csalásügyes eseteket, amelyeket azelőtt rendeztek, hogy a kapcsolódó kiadásokat igazolták a Bizottság felé.

Szintén a különjelentésben szerepel, hogy a Bizottság szolgálatai audit ajánlásokat fogalmaztak meg Magyarországra felé, a csalásellenes intézkedések további javítása érdekében. Például a magyar irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a kiválasztási és irányítási ellenőrzési szakaszokban az ellenőrzési eljárások arányos csalásellenes intézkedéseket tartalmazzanak, beleértve az informatikai alrendszer tesztelését is.

Továbbá a Bizottság úgy véli, hogy az Európai Számvevőszék azon megállapítása, amely szerint Magyarországon az irányító hatóságok nem jelentik megfelelően azokat a csalásügyes eseteket, amelyeket azelőtt rendeztek, hogy a kapcsolódó kiadásokat igazolták a Bizottság felé, alapvetően a beszámolásra vonatkozó rendelkezéseik tagállam általi félreértelmezéséből ered. A már bejelentett „csalásügyes” eseteket nem lehet visszavonni az IMS-ből, még akkor sem, ha már nincs a Bizottság elé terjesztett kiadás, mint Magyarországon esetében.

3.3.4 Integritás átfogó vizsgálata

Az Állami Számvevőszék Integritás Projektjének keretében 2011 óta évente elvégezte a közszféra intézményeinek korrupciós veszélyeztetettségét, valamint a korrupciós kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségét értékelő integritás felmérést. A 2020 áprilisában lezárt kérdőíves kutatáshoz minden korábbinál több, 4002 közpénzből működő, közvagyon kezelő szervezet csatlakozott. Mindez azt bizonyítja, hogy a magyar közszféra szervezetei elkötelezettek a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés eszközeinek szervezeti szintű alkalmazásában. A felmérés eredményei alapján az Állami Számvevőszék arra a következtetésre jutott, hogy tovább javult a korrupció ellen védekezést biztosító integritáskontrollok kiépítettsége a magyar közszférában. A 2020-ban lezárt elemzés¹² arra is rávilágított, hogy az összeférhetetlenség, az ajándékok elfogadása, a kockázatelemzés és az automatizált rendszerek bevezetése területén még van tere a fejlődésnek.

3.3.5. Közérdekű bejelentő rendszer

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer 2007-ben indította el az internetes közérdekű bejelentő rendszerét (www.anti-lop.hu), amelyet a 2014-2020 programozási időszakban a Miniszterelnökség, 2018 májusától 2020. december 31-ig az Innovációs és Technológiai Minisztérium¹³ üzemeltetett.

2021. január 1-jétől, azaz a 2021–2027 programozási időszak kezdetétől a bejelentő rendszer működtetését ismételten a Miniszterelnökség végzi¹⁴.

A közérdekű bejelentő rendszer célja, hogy hozzájáruljon az Európai Unióból származó források szabályos és átlátható felhasználásához. A bejelentő rendszer által lehetőség nyílik arra, hogy a támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentésre és kivizsgálásra kerüljenek, továbbá a bejelentés nyomán tett intézkedésekről a bejelentő tájékozódjon.

A közérdekű bejelentő rendszerrel kapcsolatos statisztikai adatok:

¹² https://www.aszhirportal.hu/storage/files/files/elemezések/2020/a_kozszfera_integritasanak_elemezese20200429.pdf?download=true

¹³ A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet [a továbbiakban: Statútum rendelet] 2018. május 22-től 2020. december 31-ig hatályos 116. § 7. pontja értelmében az innovációért és technológiáért felelős miniszter a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja.

¹⁴ Statútum rendelet 14. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében 2021. január 1. napjától a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja. Ezt erősítette meg a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet is.

A honlap indulásától, 2007-től 2022 szeptemberéig összesen 1431 közérdekű bejelentés megtételére került sor a portálon. Az anti-lop.hu oldalon feltüntetésre kerül a bejelentés azonosítója, a bejelentés státusza, a státusz változásának dátuma, valamint a vizsgálat eredménye [pl. kivizsgálás folyamatban, megalapozatlanság miatt elutasítva, intézkedés megtéve (*érintett szervezet*) hatáskörében, kivizsgálás után elutasítva].

Közérdekű bejelentések tipizálása:

A bejelentések elemzése során az alábbi szándékos visszaélési magatartásformákra utaló bejelentések tipizálhatóak:

- támogatások jogosulatlan igénybevételének gyanúja
- hamis saját tőke igazolás gyanúja
- támogatások szerződéstől eltérő célokra fordításának gyanúja
- beruházások hiányos tartalommal történő végrehajtásának gyanúja
- foglalkoztatásra irányuló vállalások nem szerződésszerű teljesítésének gyanúja
- illegális foglalkoztatás gyanúja
- a támogatott beruházások során beszerzett eszközök bérbeadásának gyanúja
- tanfolyami részvétel hamis igazolásának gyanúja
- közbeszerzési visszaélések gyanúja
- túlszámlázás gyanúja
- fiktív számlázás gyanúja
- befolyással üzérkedés gyanúja
- hivatali visszaélés gyanúja
- összeférhetlenség gyanúja
- vesztegetés gyanúja.

3.3.6. Integritásirányítási rendszer a korrupció megelőzése érdekében

Az integritásirányítás rendszernek fontos szerepe van az államigazgatási szerveken – ideértve a fejlesztéspolitikai intézményrendszert is – belüli integritási és korrupció kockázatok kezelésében.

Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet, valamint a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet szerint valamennyi államigazgatási szervnél a szervezeten belüli kockázatkezelésnek integráltan, egyetlen komplex folyamatban kell megvalósulnia.

Ennek érdekében az államigazgatási szervek hivatali szervezetének vezetője az integritási és korrupciós kockázatok kezelésében való támogatásra, az integritásirányítási rendszer és belső kontrollrendszer egyes elemei működtetésének koordinálására – a Stratégia 5.1.8. pontjában meghatározott feladat-és hatáskörrel rendelkező – integritás tanácsadót jelöl ki.

Az 50/2013. Korm. rendelet előírja az államigazgatási szervek részére, hogy évente december 31-éig fel kell mérniük az államigazgatási szerv működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kockázatokat, és a felmérés alapján egyéves intézkedési tervet kell megfogalmazni a kockázatok kezelésére.

Az intézkedési terv végrehajtását és annak eredményeit a hivatali szervezet vezetőjének integritásjelentésben kell összefoglalnia, amelyet megküld a közigazgatás-fejlesztésért, valamint a rendészetért felelős miniszterek számára. Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelettel összhangban a szervezet működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kezelésére szolgáló intézkedési terv, valamint az annak végrehajtásáról szóló integritásjelentés elkészítésében az integritás tanácsadó működik közre.

Az NVSZ, illetve annak Korruptió-megelőzési Főosztálya működik közre a korrupcióellenes tevékenységgel összefüggő kormányzati feladatok megtervezésében, valamint a kormányzaton belüli egységes integritásirányítási rendszer létrehozásában.

A korruptió megelőzési tevékenységéről szóló integritásjelentés formailag az NVSZ által kidolgozott és a Belügyminisztérium által közreadott módszertani útmutató alapján, tartalmilag pedig a 2020-2022 közötti időszakra szóló Nemzeti Korruptióellenes Stratégiában foglalt célkitűzésekkel, intézkedésekkel összhangban készül el.

Valamennyi államigazgatási szerv által elkészített integritásjelentés évekre lebontva az NVSZ-nél rendelkezésre áll és a Belügyminisztérium honlapján megtekinthető.

A hivatali szervezet vezetője továbbá köteles gondoskodni a szervezet működésével összefüggő integritási és korruptiós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásáról és kivizsgálásáról, amelynek keretében belső szabályzatot készít.

Az integritás tanácsadó gondoskodik a belső kontrollrendszer vonatkozásában a kontrollkörnyezet kialakításának és az integrált kockázatkezelésnek a koordinációjáról, valamint a hivatali szervezet vezetője általi meghatalmazása esetén ellátja a szervezet működésével összefüggő integritási és korruptiós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos feladatokat.

A Miniszterelnökség Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 5/2022. (VI. 17.) MvM utasítás alapján az integritás tanácsadói feladatokat a Szervezetbiztonsági Főosztály látja el.

A Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra, integritási és korruptiós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatosan külön eljárásrend került kidolgozásra. A Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra, integritási és korruptiós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos eljárásrendről szóló 22/2020. (XII. 10.) MvM utasítás [a továbbiakban: 22/2020. (XII. 10.) MvM utasítás] célja, hogy a Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra és integritási, korruptiós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadására és kivizsgálására vonatkozó eljárásrend meghatározásával hozzájáruljon a korruptiós kockázatok szervezeten belüli hatékony kezeléséhez, valamint a Miniszterelnökség korruptióval szembeni ellenálló képességének javításához. A 22/2020. (XII. 10.) MvM utasítás alapján az integritási és korruptiós kockázatokra vonatkozó, bárki által szóban, írásban (ideértve az elektronikus úton) tett bejelentés.

A BAR Tartalék keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatással járó irányítási feladatoknak a külgazdasági és külügyminiszter felelősségi körébe történő helyezéséről és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről szóló 2050/2021. Korm. határozat a Tartalék irányítását a külgazdasági és külügyminiszter felelősségi körébe helyezte.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2022. (IX. 6.) KKM utasítás 10. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a közigazgatási államtitkár kialakítja, működteti és fejleszti a minisztérium integritásirányítási rendszerét, kijelöli az integritás tanácsadót, és közvetlenül irányítja tevékenységét.

A KKM utasítás 14. §-a alapján az államtitkár felel a hozzá tartozó területeken, a közvetlenül alá tartozó szervezeti egységeknél az integritás tanácsadó által koordinált, integrált kockázatkezelési rendszerrel összefüggő adatszolgáltatások elkészítéséért és összesítéséért, feladatok végrehajtásáért.

Az államigazgatási szervek vezetői és tisztviselői kötelesek részt venni az integritás, korruptiómegelőzés és etika témájú, központi és szervezeti szinten megtartandó képzéseken, továbbá kötelesek ezeken beosztott munkatársaik részvételét is biztosítani.

IV. A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI

4.1 STRATÉGIAI CÉL

A Stratégiával a fejlesztéspolitikai intézményrendszer fel kívánja vázolni azt az irányvonalat, amelyet a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek követniük kell annak érdekében, hogy biztosítani tudják az uniós és a hazai közpénzek védelmét a szándékos visszaélésekkel, a csalással és korrupcióval szemben, továbbá erősíteni tudják a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett bizalmat.

A csalás és korrupció elleni küzdelem összetársadalmi feladat, amely az adófizetők pénzének megóvását szolgálja, a gazdasági növekedés és az életminőség javításának szem előtt tartásával.

4.2 CÉLKITŰZÉSEK

- A Stratégiában megfogalmazott irányok és intézkedések célja az Európai Unió, valamint Magyarország pénzügyi érdekeinek hatékony védelme, így különösen:
  - az uniós és hazai források felhasználása szabályosságának, hatékonyságának, eredményességének és átláthatóságának növelése;
  - a csalás és korrupció elleni küzdelem tekintetében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer feladatainak és felelősségi köreinek meghatározása, a hatályban lévő csalásellenes intézkedések összehangolása, egységesítése, rendszerbe foglalása, a csalások feltárásának eredményesebbé tétele és pénzügyi következményeinek csökkentése;
  - a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak és a társadalom csalás és korrupció elleni tudatosságának, a csalásra irányuló figyelmének növelése;
  - a fejlesztéspolitikai intézményrendszer jó hírnevének megőrzése, a közbizalom erősítése az uniós és hazai források ellenőrzött, átlátható és szabályszerű felhasználásának biztosításával;
  - a csalás és korrupció elleni küzdelem tekintetében az intézményi és a társadalmi együttműködés növelése.

V. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK ÉS INTÉZKEDÉSEK

A Stratégiában megfogalmazott csalás és korrupció elleni küzdelem során elérni kívánt célok megvalósításához a beavatkozási területek és intézkedések három pillér alapján kerültek meghatározásra:

1. megelőzés
2. felderítés, jelentés
3. korrekció és szankció

5.1 CSALÁS- ÉS KORRUPCIÓ MEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉG

A csalás és korrupció elleni eredményes fellépés a csalás megelőzésére, a felderítésére, jelentésére és a szankcionálására szolgáló intézkedések egyensúlyán alapul.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység célja az uniós és a hazai források felhasználása során azon helyzetek elkerülése, amelyben az uniós és a hazai pénzügyi érdekek sérülhetnek.

Ennek érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek kétirányú megelőző intézkedéseket szükséges foganatosítaniuk. Megelőző intézkedéseket szükséges tenni a munkatársak mulasztásának kivédésére, valamint megtenni minden további intézkedést annak érdekében, hogy az uniós és a hazai források a kedvezményezettek által szabályosan kerüljenek felhasználásra. A gyakorlatban ezek megvalósulása érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek olyan irányítási és belső kontrollrendszert kell működtetnie, amely megelőző és elrettentő a csalások elkövetése tekintetében.

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek hatékony védelme céljából különös figyelmet szükséges fordítani a lehetséges veszélyek, kockázatok azonosítására és elemzésére.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni politikájának meghatározására, a csalás és korrupció kockázatainak azonosítására, értékelésére, kezelésére, a képzési, a kommunikációs tevékenységekre, valamint az együttműködés javítására fókuszál.

Tekintettel arra, hogy az uniós forrásokkal való visszaélés formái változatosak, rugalmasak és rendkívül gyorsan alkalmazkodnak az új körülményekhez, szükséges a megelőzési tevékenység során felkészíteni a fejlesztéspolitikai intézményrendszert arra, hogy minél gyorsabban és hatékonyabban tudjon reagálni és ellenlépést tenni.

5.1.1 Belső kontrollrendszer

A csalás és korrupció elleni küzdelem, mint a közpénz-felhasználás szabályosságát és hatékonyságát veszélyeztető szándékos visszaélések kezelése az államháztartási belső kontrollrendszer keretébe illeszkedik, mivel a belső kontrollrendszer feladata, hogy megvédje az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és a nem rendeltetésszerű használattól.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer belső kontrollrendszerének működtetése során kiemelten kell érvényesíteni az uniós és a hazai pénzügyi érdekvédelem szempontjait a kontrollkörnyezet kialakítása, a kockázatkezelés, a kontrolltevékenységek, a kommunikáció és a monitoring során az információk, illetve a legjobb gyakorlat rendszeres megosztásával.

A Határon Átnyúló Interreg Programok esetében csalásellenes stratégia, valamint az irányító hatóság nyilatkozatán (Mission statement) kívül további rendszerszintű eljárások kerültek kiépítésre, melyeknek egységes célja a programok végrehajtása során felmerülő potenciális csalások azonosítása, azok kivizsgálása és a felmerülés kockázatának csökkentése.

A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetek a hitelesítési tevékenység során kiemelt figyelemmel ellenőrzik a kettős finanszírozás elkerülését is, ennek egyik eszköze az elszámolásra benyújtott számlák záradékolása. Gyanú felmerülése esetén további kivizsgálás valósul meg nemzeti szinten, amennyiben pedig megalapozott a gyanú, a kivizsgálás a szabálytalanságok kezelése mentén történik.

A Határon Átnyúló Interreg Programok esetében további beépített kontrollmechanizmusként, a programok irányítási és ellenőrzési rendszerének hatékony működtetése érdekében az irányító hatóság gondoskodik arról, hogy minden partnerország az első szintű hitelesítésért felelős szervezet hitelesítési tevékenységének minőségbiztosítás céljából történő felülvizsgálatát elvégezze, mely a dokumentum alapú ellenőrzésekre és helyszíni ellenőrzésekre is kiterjed. A felülvizsgálat eredményéről az irányító hatóság tájékoztatást kap, mely alapján a vezetői nyilatkozatban a megfelelően működő kontrollrendszerekről és a program irányítási rendszeréről nyilatkozik. A vezetői nyilatkozat megalapozottsága érdekében további, éves kockázatértékelési rendszer is felállításra került, mely során a hazai és partnerországi küldenek tájékoztatást a releváns, azonosított kockázatokról és szükség szerint a megelőző és korrektív intézkedésekről beszámolót készítenek az irányító hatóság részére.

5.1.2 Eljárási szabályok, módszertanok

A csalás és korrupció elleni küzdelemben a fejlesztéspolitikai intézményrendszer valamennyi szereplőjének fejlesztéspolitikai tevékenységük keretén belül a jogszabályok, eljárásrendek egységes értelmezése szerint szükséges fellépniük, eljárásaikban következetesnek, hitelesnek és hatékonyak kell lenniük.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység során a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek rendszeresen figyelemmel kell kísérnie a jogszabályi változásokat, valamint a legjobb gyakorlatból származó új ismereteknek megfelelően az eljárásokat, a módszertanokat és az intézkedéseket felül kell vizsgálni, továbbá a szükséges változtatásokat végre kell hajtani.

Az uniós forrásokkal való szándékos visszaélések megjelenési formái folyamatosan változnak. A csalás és korrupció elleni hatékony fellépés érdekében rendszeresen szükséges a forrásokkal való szándékos elkövetési magatartásformákat elemezni, értékelni. Az elemzések eredményei, megállapításai alapján szükséges felülvizsgálni, módosítani a vonatkozó jogszabályokat, szabályzatokat, eljárásrendeket, módszertanokat.

5.1.3 Csalások elkerülése érdekében végzett kockázatelemzés és kockázatkezelés

A csalások elkerülése érdekében végzett kockázatelemzés és kockázatkezelés elősegíti a csalás elleni hatékony küzdelmet azáltal, hogy hozzájárul a szervezet kockázati tűréshatárán kívül elhelyezkedő veszélyeztető tényezők tűréshatáron belüli értékre csökkentéséhez, továbbá alkalmas a hiányosságok azonosítására és a fejlesztési irányok meghatározására.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer a csalás elleni küzdelmét a kockázatelemzési és -kezelési tevékenység eredményeinek felhasználásával folytatja.

A miniszter koordinációjával az irányító hatóságok, a nemzeti hatóság, az igazoló hatóság és a közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkár rendszeres időközönként elvégzi a csalás kockázatelemzést különös tekintettel a támogatást igénylők kiválasztása, a projektek végrehajtása, hitelesítése, továbbá a költségek igazolása, kifizetése és a saját beszerzések eljárási szakaszai tekintetében.

A csalás kockázatelemzés az érintett szervezeti egységek általi elvégzését megelőzi egy csalás kockázatelemzési koordinációs munkacsoporti ülés, amelyen minden érintett képviselteti magát, az audit hatóság, az OLAF KI, a közbeszerzési terület, az igazoló hatóság, valamint az államigazgatási szervek belül a szabályozásért és koordinációért felelős szakterületek képviselői. A résztvevők egyeztetik az adott évi csalás kockázatkezelés végrehajtására vonatkozó feladatokat és határidőket. Az egyeztetésen meghatározott feladatok:

1. előző évben megtett intézkedésekről beszámoló készítése valamennyi érintett szervezeti egység részéről,
2. a csalás kockázatkezelés elkészítéséről munkaterv összeállítása,
3. az excel alapú kockázatkezelési eszköz minden évben ellenőrizhető és dokumentálható módon történő elkészítése.

Az EGESIF 14-0021-00 számú útmutató részét képező excel alapú kockázatkezelési eszköz felülvizsgálatát és a jogszabályi változásokhoz történő illeszkedését a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői minden évben elvégzik. A koordinációs tevékenységéért felelős főosztály munkatársa szervezi meg a munkacsoportülést és koordinálja a meghatározott feladatok elvégzését.

Az irányító hatóságok, nemzeti hatóság részéről 13 kockázati tényező azonosítására van lehetőség a kockázatelemzési eszköz által. Az azonosítás kapcsán a létező kontrollok meghatározására kerül sor, amely nagyban hozzájárul a meglévő kockázatok jövőbeli elkerüléséhez megtenni kívánt intézkedések meghatározásához.

A közbeszerzési terület szintén beazonosítja a 13 kockázati tényezőt, a területre vonatkozó releváns elemeket és meghatározza a létező kontrollokat. Az igazoló hatóság a költségigazolás és kifizetés területén felmerülő kockázatokat azonosítja, és szintén meghatározza a létező kontrollokat.

A Stratégia Cselekvési tervének és csalás és korrupció elleni intézkedéseinek megvalósulásáról a Miniszterelnökség minden évben beszámolót készít, melynek részét képezi az elkészített excel alapú eszközzel történő számadás is.

A csalás és korrupció elleni küzdelem eredményességének javítása céljából a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek és az érintett szervezeteknek az együttműködésén alapuló adatszolgáltatással és információcserével szükséges a csalásra utaló jeleket beépíteni a kockázatkezelési és elemzési módszertanba, rendszeresen szükséges értékelniük a hatályban lévő kockázatkezelési intézkedéseket, valamint együtt döntenek az elfogadható célkockázat szintjéről. Mindemellett a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplőinek a csalás kockázatelemzést támogató informatikai rendszert szükséges alkalmazniuk.

A csalás és korrupció megelőzésre, kezelésére vonatkozó szabályok kötelező érvényűek a HET végrehajtását biztosító intézményrendszerre is, így a lebonyolító szervek és a továbbadott támogatást kihelyező szervek működésére is irányadók, amelyek betartását a nemzeti hatóság ellenőrzi.

Mivel a közbeszerzések ellenőrzési rendszere ugyanúgy alkalmazható a HET-re is, az elemzés eddig általánosságban készült, a programozási időszakok és a HET külön említése nélkül.

A csalás kockázatelemzés által feltárt kockázatok:

Az elvégzett csalás kockázatelemzések, valamint az ellenőrzéseket végző szervezetek (audit hatóság, Bizottság, Európai Számvevőszék, OLAF) vizsgálatainak eredményei alapján a következő táblázat tartalmazza a fő csalás, korrupció és összeférhetlenségre vonatkozó kockázatokat.

A feltárt kockázatok tekintetében a 3. mellékletben található cselekvési terv tartalmazza a kockázatok kezelésére vonatkozó célkitűzéseket, valamint a kapcsolódó intézkedéseket. Az egyes célkitűzésekhez a szükséges intézkedések megvalósulása érdekében a cselekvési terv mutatókat kapcsol, valamint felelősöket és határidőket nevez meg.

Kockázat	Kockázat leírása	Következmény	A cselekvési terv kapcsolódó célkitűzések
Pályázók hamis nyilatkozattétele	A pályázók olyan hamis nyilatkozatot csatolnak a pályázathoz, amely alapján megfelelnek az általános és a specifikus támogathatósági feltételeknek, szándékosan megtevesztve ezzel az értékelést és a projektkiválasztást, valamint a kifizetési kérelmek jóváhagyását és a projektkiválasztást végző személyzetet annak érdekében, hogy támogatásban részesüljenek.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - A projektkiválasztási eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> - Arachne rendszerbe történő, kéthavi rendszerességgű adatfeltöltés, kibővített adatkörrel (4. intézkedés) - Az Arachne kockázatelemzési eszköz használatának a projektkiválasztási és ellenőrzési folyamatokba történő beépítése
Vesztegetések, kenőpénzek	Vesztegetés és/vagy kenőpénz miatt az intézményrendszer munkatársai szándékosan úgy befolyásolják az érintett folyamatot, hogy egy adott pályázót/kedvezményezettet előnyben részesítsenek vagy nyomást gyakorolnak a személyzet többi tagjára ennek érdekében.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése - A piaci verseny torzulása 	<ul style="list-style-type: none"> - Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rotációja (20. intézkedés) - Integritási Hatóság létre hozása - A közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) fejlesztése (11. intézkedés) - Rendszeres csalás kockázatelemzés elvégzése (10. intézkedés) - A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai ismereteinek bővítése a csalás- és korrupció megelőzés területén (12. intézkedés) - A közhatalom gyakorlásával vagy a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetén alkalmazandó külön eljárás bevezetése
Összeférhetetlenség	Az összeférhetetlen helyzetben lévő személyzet családi vagy érzelmi okok, politikai szimpátiával vagy nemzeti kötődéssel kapcsolatos okok, továbbá gazdasági érdek vagy bármely más közvetlen vagy közvetett személyes érdek miatt egyes kedvezményezetteket (illetve azok beszállítóit, alvállalkozóit, tanácsadóit stb.) jogosulatlan előnyben vagy hátrányban részesíthet. Ez a kockázat a költségvetés végrehajtásának minden szakaszában felmerülhet.	<ul style="list-style-type: none"> - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Pénzügyi érdeksérelem - A piaci verseny torzulása 	<ul style="list-style-type: none"> - Összeférhetetlenségi szabályok felülvizsgálata, megerősítése, a 2018/1046/EU rendelet 61. cikkével való összhangjának nagyobb hangsúlyozásával (7. intézkedés) - A palyazat.gov.hu honlapról elérhető anonim összeférhetetlenség bejelentő felület létre hozása (9. intézkedés) - Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rotációja (20. intézkedés) - Új igazgatóság létre hozása, mely az összeférhetetlenségi nyilatkozatok hitelességét rendszeres mintamintavételes ellenőrzéssel és egyedi bejelentések kivizsgálásával ellenőrzi - Integritási Hatóság létre hozása

			- A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai ismereteinek bővítése az összeférhetetlenséggel kapcsolatban
Kettős finanszírozás	Egy szervezet több EU alapból és/vagy tagállamtól pályázik támogatásra ugyazzal a projekttel anélkül, hogy erről nyilatkozna.	- Pénzügyi érdeksérelem - A projektkiválasztási eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése	- Arachne rendszerbe történő, kéthavi rendszerességű adatfeltöltés, kibővített adatkörrel (4. intézkedés) - Az Arachne kockázatértékelési eszköz használatának a kiválasztási és ellenőrzési folyamatokba történő beépítése - Az RRF terv végrehajtása során a kettős finanszírozás elkerülését biztosító koordinációs struktúrák és mechanizmusok megerősítése - EUPR számlafigyelő modul használata
A szükséges versenyeztetési eljárás megkerülése	Az ajánlatkérő megkerüli a szükséges versenyeztetési eljárást, azért, hogy egy ajánlattevőt tudjon előnyben részesíteni egy szerződés megkötése vagy fenntartása tekintetében az alábbi módszerekkel: - beszerzések darabolása vagy - indokolatlanul egy forrásból történő beszerzés - versenyeztetési eljárás meg nem tartása - a szerződés szabálytalan meghosszabbítása	- A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A közbeszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése	- Az EKR fejlesztése az átláthatóság növelése érdekében - A közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési rendszer kidolgozása - Cselekvési terv elfogadása a közbeszerzési verseny fokozása érdekében - Központi nyilvántartás a közkiadások fokozott átláthatóságának biztosítása érdekében - Az uniós támogatás átlátható felhasználásának biztosítása a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok részéről

<p>A teljes versenyeljárás manipulációja</p>	<p>Az ajánlatkérő előnyben részesít egy ajánlattevőt a (köz)beszerzési eljárásban az alábbiak útján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ajánlattevőre szabott, korlátozó műszaki leírás - információk ajánlattevőnek történő kiszivárogtatása - ajánlatok utólagos manipulációja. 	<ul style="list-style-type: none"> - A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A (köz)beszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> - Az egyajánlatos közbeszerzési eljárások arányának csökkentése - Jelentéstételi eszköz kialakítása az egyetlen ajánlattal lezárt közbeszerzési eljárások ellenőrzésére és bejelentésére - Az EKR fejlesztése az átláthatóság növelése érdekében - A közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési rendszer kidolgozása - Cselekvési terv elfogadása a közbeszerzési verseny fokozása érdekében - Központi nyilvántartás a közkiadások fokozott átláthatóságának biztosítása érdekében - A palyazat.gov.hu honlapról elérhető anonim összeférhetetlenség bejelentő felület létre hozása (9. intézkedés) - A közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) fejlesztése (11. intézkedés) - A közhatalom gyakorlásával vagy a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetén alkalmazandó külön eljárás bevezetése
<p>Összejátszás az ajánlattétel során</p>	<p>Az ajánlattevők manipulálják a (köz)beszerzési eljárást annak érdekében, hogy elnyerjék a szerződést az alábbiak útján. Az ajánlattevők összejátszának más ajánlattevőkkel vagy hamis, kitalált ajánlattevőket kreálnak, valamint nem független, egymással összefonódott cégek adnak ajánlatokat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A (köz)beszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> - Az Arachne kockázatértékelési eszköz használatának a projektkiválasztási és ellenőrzési folyamatokba történő beépítése

Az érintett szervek közötti információáramlás hiányosságai	A szabálytalanságok és bűncselekmények felderítésével számos szervezet foglalkozik (az uniós támogatási intézményrendszeren belül és kívül egyaránt), így előfordulhat, hogy az egyik szervezet által felderített esetekről nem rendelkezik minden érintett szervezet megfelelő információkkal ahhoz, hogy a szükséges lépéseket megtegyék az elkövetett bűncselekmény korrekciója, valamint további hasonló esetek megelőzése és feltárása érdekében.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	- A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködés megerősítése (1. intézkedés)
Közérdekű bejelentések elmaradása	Az állampolgárok a tudomásukra jutott összeférhetlenségi, csalási vagy korrupciós eseteket nem jelentik az illetékes hatóságok, kivizsgáló szervek felé a lehetőségek ismeretének hiányában vagy attól félve, hogy anonimitásuk nincsen biztosítva.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> - A palyazat.gov.hu honlapról elérhető anonim összeférhetlenség bejelentő felület létre hozása (9. intézkedés) - A közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) fejlesztése (11. intézkedés)
A személyzet szükséges ismereteinek hiánya	Az Unió költségvetésének végrehajtásában részt vevő szerveknél a szükséges készségek vagy erőforrások hiányozhatnak – mely a nem megfelelő emberi erőforrás-tervezésből vagy a megfelelő képzési programok hiányából fakadhat –, ami miatt a csaláskockázat nem kerül felismerésre, a csalás megelőzésre, felderítésre.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	- A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai ismereteinek bővítése a csalás- és korrupciómegelőzés területén (12. intézkedés)

5.1.4 ARACHNE és EDES

ARACHNE

A 2014-2020 programozási időszakban a csalás elleni intézkedések az azonosított kockázatokat figyelembe véve kerültek meghatározásra. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer az irányítás és ellenőrzés folyamatainak, valamint a csalás kockázatelemzés támogatására a Bizottság által fejlesztett informatikai eszközt, az ARACHNE-t alkalmazza a kiemelt kockázatok, a kockázatos projektek és kedvezményezettek azonosításához a csalások és korrupció hatékony megelőzése és felderítése céljából.

Az ARACHNE rendszer adatbányászati eszközként segíti a csalás kockázatelemzést a csalásra és korrupcióra utaló figyelmeztető jelek azonosításával. A rendszer az európai uniós fejlesztési források tekintetében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer által a Bizottság számára megküldött, a programokra, projektekre vonatkozó adatokat, továbbá világviszonylatban web-alapú adatbázisokból nyert pályázókhoz/kedvezményezettekhez, szállítókhoz kapcsolódó; tulajdonosi háttérrel, kapcsolatrendszerrel, szerződéses jogviszonyokról, valamint a cég- és számviteli nyilvántartásokból származó információkat kezel, elemez, megjelölve a kockázatos projekteket.

A csalás kockázatelemzés támogatása érdekében az ARACHNE rendszer alkalmazásához a szervezeti, szabályozási és személyi erőforrásokat biztosítani szükséges.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői kéthavonta feltöltik az ARACHNE rendszerbe a vonatkozó uniós rendeletekben meghatározott adatmezőkbe valamennyi programozási időszakra vonatkozóan az uniós támogatások felhasználása során az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó adatokat.

A 2014–2020 programozási időszak és a 2021-2027 programozási időszak európai strukturális és befektetési alapjait illetően minden, a vonatkozó időszakban gyűjtött adatállomány (ideértve a végső kedvezményezettek, a vállalkozók/alvállalkozók részleteire és a kiadásokra vonatkozó szerződéses adatokat is), valamint a HET vonatkozásában gyűjtött adatállomány feltöltésre kerül az ARACHNE rendszerbe. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter gondoskodik az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó összes, a vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott adat megküldéséről.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői biztosítják az ARACHNE rendszer által generált kockázatértékelés szisztematikus, rendszeres és hatékony nyomon követését az összeférhetlenség, a csalás, a korrupció, a kettős finanszírozás és egyéb szabálytalanságok hatékony megelőzése és felderítése érdekében.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői a fent hivatkozott források és erőforrások észszerű felhasználásának ellenőrzése érdekében teljeskörűen hozzáférnek az ARACHNE rendszerbe feltöltött adatállományokhoz.

Az ARACHNE rendszer használatát az audit hatóság ellenőrzi, különösen azzal kapcsolatban, hogy a) az eljárások biztosítják-e, hogy az ARACHNE-ba kéthavonta teljes adatállomány kerüljön feltöltésre,

b) a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői megtették-e a megfelelő intézkedéseket az ARACHNE rendszer által generált kockázatértékelés szisztematikus, rendszeres és hatékony nyomon követése és az eredmények eljárásaikba történő beépítése érdekében.

EDES

A Bizottság Költségvetési Főigazgatósága által létrehozott és működtetett EDES (Early Detection and Exclusion System; Korai felismerési és kizárási rendszer) biztosítja azon gazdasági szereplők (személyek és szervezetek) korai felismerését, amelyek kockázatot jelentenek az Európai Unió pénzügyi érdekeire, illetve biztosítja, hogy az érintettek kizárásra kerüljenek az uniós források megszerzéséből, illetve szankcióban részesüljenek.

A Bizottság a legsúlyosabb szankcióval érintettek adatait a honlapján publikálja: (http://ec.europa.eu/budget/edes/index_en.cfm). Az IMS-ből származó adatok elérhetőek az EDES adatbázis számára is.

A megosztott irányítás keretében végrehajtott programok, valamint a HETesetén a tagállami hatóságok ügyintézői is hozzáférhetnek az EDES adatbázisában a megbízhatatlan személyekre és szervezetekre vonatkozó kizárási határozatok információihoz. Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet 142. cikk (5) bekezdése szerint a költségvetés végrehajtásában érintett személyek/szervezetek számára lehetővé kell tenni a kizárási helyzet fennállásának az ellenőrzését annak érdekében, hogy ezt az információt figyelembe tudják venni akkor, amikor a költségvetés végrehajtása keretében szerződéseket ítélnek oda.

Az EDES-ben levő magyar vonatkozású adatok megjelenítésre kerülnek az EUPR-ben.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer jogosultsági ellenőrzést végző szervezeti egységei a döntéshozatal során, szerződéskötés előtt, kifizetési igénylések feldolgozása során, továbbá szabálytalanságkezelés során is használja az EDES-t annak megállapítására, hogy az adott kedvezményezett kizárási hatálya alatt áll-e. Erre az EUPR „Projekt kiválasztás és döntés/Egyéb műveletek/Csalásmegelőzés” funkciója nyújt lehetőséget.

5.1.5 Nyilvántartási rendszer fejlesztése

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelmére a jogszabályokkal összhangban olyan adatbázist kell kialakítani és működtetni, amelynek célja a csalás gyanújával érintett, illetve csalás eseteinek nyilvántartása, és amely lehetővé teszi ezen esetek teljes körű nyomkövetését.

Az adatbázisnak alkalmasnak kell lennie a csalás gyanújával érintett, illetve csalással érintett esetek közötti összefüggések, gyakoriságok felismerésére, jelzésére.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás gyanús eseteinek nyilvántartására szolgáló adatbázis működtetésével, felhasználói jogosultságaival az adatok intézményközi cseréjére vonatkozó együttműködést és eljárást kell meghatározni.

5.1.6 Csalás és korrupció elleni küzdelem melletti elköteleződés

A csalás és korrupció elleni küzdelemnek a fejlesztéspolitikai intézményrendszer valamennyi szintjén meg kell valósulnia és valamennyi vezetőnek és munkatársnak részt kell benne vennie.

5.1.7 Csalás és korrupció elleni tudatosság növelése

Az uniós források felhasználásában, kezelésében érintett valamennyi résztvevőnek döntő felelőssége és szerepe van a csalással érintett esetek megelőzésében és kezelésében, ennek érdekében szükséges az érintettek csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése.

A) A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése érdekében tett intézkedések:

A csalás és korrupció elleni hatékony fellépés érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára egységesen magas szintű felkészültséget kell biztosítani csalás- és korrupcióellenes témakörben. Ennek érdekében meg kell teremteni az összehangolt képzési, továbbképzési rendszert, amelynek elemei:

1. az újonnan belépő munkatársak orientációs képzése a csalás- és korrupció megelőzés, felderítés, a jelentési kötelezettség és a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése, szankcionálása tekintetében,
2. a csalásmegelőzésre, -kezelésre vonatkozó képzési anyagot, útmutatót, példatárat szükséges kidolgozni és közzétenni, amelyek alapján képzéseket szükséges szervezni a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára,
3. a hazai intézményi környezetben részt vevő szervezetekkel kölcsönös együttműködés szükséges a tudás és jó gyakorlatok megosztása érdekében, amely a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára képzés keretében valósul meg.

2020. szeptember 16-án, a 6/2020. (IX. 16.) ME KÁT utasítással [a továbbiakban: 6/2020. (IX. 16.) ME KÁT utasítás] elfogadásra került a Miniszterelnökség Munkavállalóinak Magatartási Kódexe.

A 6/2020. (IX. 16.) ME KÁT utasítás a Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexében¹⁵ megfogalmazottakkal összhangban határozza a foglalkozásetikai részletszabályokat (pl. visszaéléshez vezető utasítás, valamint elfogultság esetén alkalmazandó magatartás; ajándékok-szóróajándékok esetén alkalmazandó eljárás, felkínált jogtalan előny visszautasítása) a magatartási szabályok megsértése esetén alkalmazandó eljárásrendet. A 6/2020. (IX. 16.) ME KÁT utasítás hangsúlyozza, hogy a munkavállalónak a jogtalan előnyt vissza kell utasítani és a felkínálás tényéről közvetlen felettesét, az integritás tanácsadót és bűncselekmény gyanúja esetén az illetékes nyomozó hatóságot is értesíteni kell. A 6/2020. (IX. 16.) ME KÁT utasítás minden munkavállaló számára folyamatosan elérhető és megismerhető az államigazgatási szerv belső honlapján.

B) A támogatást igénylők/kedvezményezettek csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése érdekében tett intézkedések

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer a csalás és korrupció elleni küzdelem részeként fejleszti a kapcsolattartást a társadalommal, amellyel hozzájárul a csalás és korrupció elleni kultúra kialakításához, valamint a nyilvánosság szemléletmódjának formálásához.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer az eredményes és aktív kommunikáció érdekében a támogatást igénylőknek / kedvezményezetteknek szóló eseményeken felhívja a figyelmet a vonatkozó szabályozásra, a csalás és korrupció elkövetésének következményeire, különös tekintettel az okozott pénzügyi érdeksérelemre, a szankciók körére, a visszaélésre utaló jelekre és a bejelentési lehetőségekre.

Az irányító hatóságok jellemzően a pályázati felhívások meghirdetésekor, illetve aktuálisan érzékeny témakörökben (pl. kifizetési kérelmek összeállítása) rendszeresen tartanak nagy érdeklődésre számot tartó információs napokat. Céljuk a pályázat benyújtásával kapcsolatos információk átadása a potenciális pályázók részére, rövid tájékoztatás nyújtása a teljes pályázattal kapcsolatos folyamatokról, valamint a pénzügyi feltételekről és költségvetésről. Egyben lehetőséget biztosítanak a pályázók számára, hogy a felmerülő kérdéseiket személyesen feltegyék.

¹⁵ <https://mkk.org.hu/node/485>

A projektindító nap célja, hogy segítséget nyújtsanak a kedvezményezetteknek a projektek megvalósításához kapcsolódó szakmai, pénzügyi, és adminisztratív feltételek értelmezésében. A projektindító napon jellemzően az alábbi témákat érintik:

- Lebonyolítás, eljárásrend, jelentéstételi és kommunikációs kötelezettségek, arculati elemek;
- Támogatás folyósítása, kifizetési formák, támogatás elszámolása;
- Pályázati E-ügyintézés felület használata (kifizetési igénylés és időszakos beszámoló benyújtása);
- Helyszíni ellenőrzések.

A monitoring információs nap célja pedig, hogy segítséget nyújtson az egyes pályázati kiírások kedvezményezettjeinek a projektek megvalósításához kapcsolódó szakmai, pénzügyi, és adminisztratív feltételek értelmezésében. Összefoglalja számukra azon leggyakoribb hibákat, amelyek miatt hiánypótlásokra került sor, és amelyek kiküszöbölésével lehetővé válna a kifizetések gyorsítása, a változások mielőbbi átvezetése.

5.1.8 Integritásirányítási rendszer működtetése, integritás kultúra fejlesztése

A csalás és korrupció elleni fellépés hatékonyságát, a szándékos visszaélésekkel szembeni és a korrupció elleni védettséget a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben az integritás erősítése és az integritásirányítási rendszer kiépítése, az integritás kultúra megteremtése, fejlesztése növeli. Annak érdekében, hogy a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai elkötelezetten lépjenek fel a szándékos visszaélésekkel szemben, valamint hogy azonosulni tudjanak az uniós és hazai pénzügyi érdekvédelemre vonatkozó értékrenddel, elvárásokkal, szükséges a fejlesztéspolitikai intézményrendszer céljainak megfelelő működésre vonatkozó szabályok, értékek, a szervezeti kultúra és az alapelvek tudatosítása, amelynek eszköze a hivatásetikai, csalás és korrupció-megelőzés, valamint integritás témájú képzések megvalósítása.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer integritásának megteremtéséhez, javításához, a csalással és a korrupcióval szembeni ellenállóképesség erősítéséhez szükséges a fejlesztéspolitikai intézményrendszer működésével összefüggő integritás és korrupciós kockázatok rendszeres felmérése, kezelésükre intézkedések megfogalmazása, továbbá a visszaélések, szabálytalanságok bejelentésére alkalmas belső rendszer kialakítása, működtetése.

Legfőbb tennivalók a kívánt eredmények eléréséhez:

1. Az integrált kockázatkezelés előfeltételeinek megteremtése, a rendszer bevezetése, amelynek során fel kell mérni az érintett szervezeti egységek munkafolyamatait, el kell készíteni a folyamatleírásokat, valamint az ellenőrzési nyomvonalakat. Erre az átfogó vizsgálatra egy alkalommal, az integrált kockázatkezelés bevezetésekor van szükség. Ennek elvégzése úgy valósítható meg, hogy az érintett szervezeti egységek számára ne jelentsen túlzott adminisztratív tehernövekedést a felmerülő feladatokkal kapcsolatos tevékenység elsajátítása és végrehajtása.
2. Az integrált kockázatkezelési rendszer működtetéséhez meg kell állapítani az érintett szervezeti egységek tevékenységében, gazdálkodásában rejlő, a szervezeti célok megvalósítását veszélyeztető kockázati tényezőket, azonosítani szükséges a kockázatok által kiváltott hatásokat. Ki kell alakítani a kockázatok értékeléséhez a kritériumokat, el kell végezni a kockázatok értékelését, továbbá meg kell határozni a kockázati tűréshatárt. El kell végezni a már meglévő kontrollok működésének értékelését, és össze kell állítani a kockázati tűréshatárt meghaladó kockázatok kezelésére az integrált kockázatkezelési intézkedési tervet, amelynek teljesítését folyamatosan nyomon kell követni. Az integrált kockázatkezelést

ismétlődően, éves ciklusban kell megvalósítani, amelynek működtetéséhez szükség van az érintett szervezeti egységek bevonására.

A feladatok végrehajtása vezetői szinten jóváhagyott ütemterv szerint történik.

Az integritás tanácsadó feladat- és hatásköre

Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében az integritás tanácsadó

- közreműködik az államigazgatási szerv működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kockázatok felmérésében, az azok kezelésére szolgáló intézkedési terv, valamint az annak végrehajtásáról szóló integritás jelentés elkészítésében,
- az intézkedési terv alapján javaslatot tesz az államigazgatási szerv hivatásetikai és antikorrupciós témájú képzései megtartására, valamint közreműködik ezek végrehajtásában,
- a hatályos jogszabályok és hivatásetikai szabályok alapján tájékoztatást és tanácsot ad a hivatali szervezet vezetői és munkatársai részére a felmerült hivatásetikai kérdésekben,
- gondoskodik a belső kontrollrendszer vonatkozásában a kontrollkörnyezet kialakításának és az integrált kockázatkezelésnek a koordinációjáról, valamint a hivatali szervezet vezetője általi meghatalmazása esetén ellátja a szervezet működésével összefüggő integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos feladatokat.

5.1.9 Csalás és korrupció ellenes tevékenységet végző szervezetek közötti együttműködés

A csalás és korrupció ellenes küzdelem hatékonysága, eredményessége, hitelessége a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek együttes fellépésével, továbbá a csalás elleni tevékenységet végző szervezeteknek a közreműködésével, az információk közvetítésével és a hatékony koordinációval érhető el.

Az együttműködés során a csalásellenes tevékenységet végző szervezetek a jogszabályoknak megfelelően egymás között biztosítják az információáramlást, továbbá megosztják a szakmai és az ellenőrzési tapasztalataikat, a tudást, valamint a legjobb gyakorlatokat. Az érintett intézményi szereplők együttműködésük részletes szabályait megállapodások formájában rögzíthetik.

A csalás, a korrupció és az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bármely más jogellenes tevékenység elleni küzdelem megerősítése érdekében létrehozott OLAF-fal való együttműködés kiemelt prioritásnak tekintendő. Ennek egyik kulcsfontosságú eleme az OLAF helyszíni ellenőrzései során nyújtandó hatósági segítségnyújtás szabályozásának újragondolása, amelynek célja, hogy az OLAF a vizsgálatait még hatékonyabban és eredményesebben végezhesse Magyarországon. A szabályozás fókuszában az OLAF által ellenőrzött gazdasági szereplő együttműködésének hatósági eszközökkel történő biztosítása, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a kapcsolódó, elrettentő erejű jogkövetkezmények alkalmazása áll.

5.1.10 Közbeszerzés

A közbeszerzés területével kiemelten szükséges foglalkozni az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelme során.

2015-ben Magyarország elvégezte az Európai Unió hatályos közbeszerzési keretrendszerének a tagállami jogba történő átültetését. Az ennek során kialakított hazai közbeszerzési szabályozás fontos jellemzője, hogy az eljárások egyszerűsítésével, az adminisztratív terhek csökkentésével, a lehető legszélesebb körű verseny, valamint az átláthatóság, a diszkriminációmentesség

biztosításával hozzájárul a közbeszerzési csalások megelőzéséhez. Különösen a következő szabályozási elemek érdemelnek figyelmet ebből a szempontból:

- az ajánlatkérőknek több információt kell közzétenniük, mint a korábbi Kbt. alapján, például az egyedi jelentés (összegezés) az értékelés kritériumairól, folyamatáról és eredményéről a megkötött szerződésekre vonatkozó információ, a közzététel elmaradása esetén jogorvoslati eljárás indítható;
- a tisztességes verseny fokozása érdekében kiegészítésre kerültek a törvényi kizáró okok, így pl. nem vehet részt az eljárásban olyan szereplő, akit elítéltek költségvetési csalás, korrupció, pénzmosás vagy más súlyos bűncselekmények miatt; aki megkísérelte jogtalanul befolyásolni az ajánlatkérő döntéshozatali folyamatát, vagy olyan bizalmas információt kísérelt megszerezni, amely jogtalan előnyt biztosítana számára a közbeszerzési eljárásban; aki esetén az összeférhetetlenségből eredő versenytorzulást a gazdasági szereplő kizárásán kívül nem lehet más módon orvosolni; vagy aki versenytorzító magatartással (kartellel) valósított meg jogszabálysértést; továbbá a gazdasági szereplők tulajdonosi hátterét valamennyi közbeszerzési eljárás során vizsgálni kell, mivel az átláthatatlan tulajdonosi struktúra kizáró oknak minősül a Kbt. alapján;
- versenykorlátozó magatartásra utaló jelek észlelését az ajánlatkérő köteles bejelenteni a Gazdasági Versenyhivatalnál (a továbbiakban: GVH);
- bevezetésre került, hogy a közbeszerzési szerződések tényleges teljesítését a Közbeszerzési Hatóság is ellenőrizheti, szükség esetén jogorvoslati eljárást indíthat, vagy büntetőjogi feljelentést tehet;
- 2017-től még szigorúbb előírások vonatkoznak a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokra, amelyekről az ajánlatkérő köteles részletes adatokat közzétenni, és a tagállami szervek minden esetben ellenőrzik a konkrét szerződéskötés jogi alapját;
- 2018. év folyamán általánosan bevezetésre került az elektronikus kommunikáció az eljárásokba, amely szintén hatékony eszköznek tekinthető a transzparencia növelése és a csalások és szabálytalanságok csökkentésére;
- 2021 eleje óta az uniós értékhatár alatti legalacsonyabb értékű közbeszerzési eljárások esetén hirdetmény közzététele nélkül tárgyalásos eljárás, ahol legalább öt gazdasági szereplőnek ajánlattételi felhívást kell küldeni, nem alkalmazható az olyan közbeszerzés esetén, amelyet legalább részben Európai Unió forrásból támogatnak.

A csalás és korrupció ellenes intézkedések között kiemelt jelentősége van a minél alaposabb ellenőrzésnek, így a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői is megerősítették az ellenőrzéseiket a közbeszerzések területén:¹⁶

- A Miniszterelnökség és a GVH közötti együttműködési megállapodás értelmében az ellenőrzött közbeszerzési eljárások vonatkozásában adatokat szolgáltat a KFF a GVH-nak azzal, hogy piaci jelzéseket küld a kartellgyanús esetekről. 2020-ban elkezdődött a Miniszterelnökség és a GVH közötti együttműködés megerősítése, amelynek eredményeképp egy új, szélesebb hatályú együttműködési megállapodás került aláírásra 2021-ben.
- A Miniszterelnökség 2019-ben útmutatót tett közzé a közbeszerzések során a verseny tisztaságának sérelmét eredményező egyes helyzetek elkerülésével kapcsolatos ellenőrzési gyakorlatról.¹⁷

¹⁶ Figyelembe véve a Bizottság 2019.05.14-i C(2019)3452 számú, az Unió által finanszírozott kiadásokra vonatkozóan a közbeszerzési szabályok megsértése esetén végrehajtandó pénzügyi korrekciók megállapításáról szóló irányelvet megfogalmazásáról szóló határozatában foglaltakat.

¹⁷ https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/Minisztereln%C3%B6ks%C3%A9g_k%C3%B6zlem%C3%A9nye_a_verseny_tisztas%C3%A1g%C3%A1nak_s%C3%A9relm%C3%A9t_eredm%C3%A9nyez%C5%91_2022.08.16..pdf

A fejlesztéspolitikai intézményrendszeren kívüli szereplők további fontos feladatokat látnak el a közbeszerzésekkel kapcsolatos csalás elleni intézkedések között:

- a Közbeszerzési Hatóság – a szerződés teljesítés ellenőrzési hatáskörén felül – rendszeresen szervez a közbeszerzési korrupció megelőzését célzó és figyelemfelhívó konferenciákat a témában. 2018-ban a közbeszerzési szerződések kérdéseivel foglalkozó konferenciára került sor, 2019-ben a közbeszerzések ellenőrzése, 2020-ban pedig három konferencián, így a nemzetközi konferencián is napirendre került a közbeszerzések átláthatóságának kérdése. A korrupció elleni harc jegyében a Közbeszerzési Hatóság 2016-ban csatlakozott több¹⁸ magyarországi állami szerv korrupcióellenes együttműködéséhez.

A csalás és korrupció elleni küzdelemhez és a közbeszerzéshez kapcsolódó egyéb vállalások a Bizottság felé:

Egyajánlatos beszerzések

Magyarország elkötelezett az európai uniós és hazai forrásból megvalósuló közbeszerzések hatékonyságának, átláthatóságának, gazdaságosságának növelése, az egyajánlatos közbeszerzési eljárások számának csökkentése és a verseny szintjének növelése, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások közbeszerzésekben való részvételének elősegítése iránt, ezért az e célokat szolgáló intézkedések megalapozásának segítése és a közbeszerzésekre vonatkozó, az érdekeltek bevonásán alapuló értékelések nyilvános rendelkezésre állása érdekében.

Az EKR adatain alapuló ellenőrző és jelentéstételi eszköz az egyetlen ajánlatot eredményező, nemzeti forrásokból, uniós támogatásból vagy mindkettőből finanszírozott közbeszerzési eljárások arányának elkülönült mérésére szolgál.

Az egyajánlatos eljárásokra vonatkozó jelentéstételi eszköz jelentései valamennyi közbeszerzési eljárást lefedik (azaz vonatkoznak az uniós közbeszerzési értékhatárok feletti és alatti közbeszerzési eljárásokra is). Az egyajánlatos eljárások mérési módszertana összhangban van az egységes piaci eredménytábla módszertanával.

A jelentéstételi eszköz felállításának határideje 2022. szeptember 30-a. Az eszköz fejlesztését követően az egyajánlatos közbeszerzések földrajzi mutatói is mérhetővé válnak 2022. december 31-ig. A közbeszerzésért felelős miniszter az egyajánlatos eljárásokra vonatkozó jelentéstételi eszközzel összegyűjtött információk alapján írásos jelentést készít, amelyet minden év február 15-ig – az első jelentést 2023. február 15-ig – az EKR honlapján közzétesz.

A fentiek mellett Magyarország vállalta, hogy az európai uniós forrásból finanszírozott közbeszerzések esetén 2022-ig, a hazai forrásból finanszírozott közbeszerzések esetén pedig 2024-ig 15%-osnál alacsonyabb szintűre csökkenti az egyajánlatos közbeszerzések arányát.

A teljesítménymérési keretrendszer

---

¹⁸ 2011. november 18-án az Állami Számvevőszék kezdeményezésére – a közigazgatási és igazságügyi miniszter, a legfőbb ügyész, Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke közös nyilatkozatot írtak alá, amelyben erkölcsi kötelezettséget vállaltak az általuk vezetett állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, a korrupcióellenes eszköztár fejlesztésére. Az összefogáshoz 2012-ben csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal, majd 2014-ben a Belügyminisztérium, 2016-ban – az együttműködés ötödik évfordulóján – a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank, 2020-ban pedig a Gazdasági Versenyhivatal is.

A miniszter gondoskodik a közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési keretrendszer létrehozásáról és működtetéséről, valamint vizsgálja az egyajánlatos közbeszerzési eljárások lehetséges okait és hatásait, beleértve azokat a helyzeteket, amikor az egyajánlatos eljárások aránya meghaladja a 15%-os küszöbértéket.¹⁹

A teljesítménymérési keretrendszer a következőkre terjed ki:

- a) az eredménytelen közbeszerzési eljárások szintje és okai,
- b) a szerződés teljesítése során teljeskörűen megszüntetett szerződések aránya (szám és érték),
- c) a késedelmes szerződésteljesítés előfordulásának aránya,
- d) a költségtúllépés előfordulásának aránya (ideértve a túllépés százalékos arányát és volumenét),
- e) az olyan odaítélt közbeszerzési szerződések aránya, amelyekben kifejezetten figyelembe vették a teljesélelciklus- vagy az élelciklusköltségeket,
- f) a mikro- és kisvállalkozások sikeres közbeszerzési részvételének aránya, ágazatokon átívelően és ágazatonként [a közös közbeszerzési szójegyzék (Common Procurement Vocabulary, CPV) szerinti főcsoportok (division) és csoportok (group) alapján],
- g) az egyajánlatos közbeszerzési eljárások értéke nemzeti és uniós finanszírozású eljárások szerinti bontásban és együttesen, azoknak az összes közbeszerzési eljárás értékéhez viszonyított aránya együttesen, valamint nemzeti és uniós finanszírozású eljárások szerinti bontásban.

A teljesítménymérési keretrendszer felállításának határideje: 2022. november 30-a. A teljesítménymérési keretrendszer eredményeit minden évben február 28-ig nyilvánosan közzé kell tenni az EKR weboldalán.

Az EKR fejlesztése

Az EKR funkciói 2022. szeptember 30-tól lehetővé teszik a strukturált keresetőséget, valamint a gépi eszközökkel feldolgozható formátumba történő tömeges exportálást a szerződés odaítéléséről szóló hirdetményi adatok esetén, cégjegyzékszámokkal (ideértve minden egyes konzorciumi tag nevét), gépi eszközökkel feldolgozható formátumban a jövőbeni közbeszerzésekre vonatkozóan, illetve szabad szöveges formában a történeti adatok vonatkozásában. 2022. november 30-tól az említett funkció kiegészül az alvállalkozókra vonatkozó adatokkal. 2023. március 30-tól az EKR bevezetését megelőzően keletkezett adatok is elérhetővé válnak e funkción keresztül, 2014 januárjától kezdődően.

A kereső és export funkciók lehetővé teszik az adatok gyűjtését, szűrését és összevetését az odaítélésről szóló hirdetmények között és különböző beszerzési tárgykörökre vonatkozóan, a szerződés odaítéléséről szóló hirdetmény különböző típusaiból származó információkra kiterjedően.

A fejlesztések eredményeképpen az EKR honlapján kialakításra kerül egy rendszeresen (legalább negyedévente) frissített, gépi eszközökkel történő feldolgozásra alkalmas adatbázis, amely rendezett formában tartalmazza az összes, közbeszerzési eljárásból származó, szerződés odaítéléséről szóló hirdetményre vonatkozó információt. Az adatbázisban található valamennyi gazdálkodó szervezet – ide értve a konzorciumi tagokat és az alvállalkozókat is – egyedi azonosító (adószám) alapján azonosítható.

5.1.11. Átláthatóság növelése

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezései alapján közfeladatot ellátó szervezeteknek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő

---

¹⁹ A közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési keretrendszer kidolgozásáról szóló 1425/2022. (IX. 5.) Korm. határozat

közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezései szerint a közfeladatot ellátó szervek kötelesek a közérdekű adatokat és a közérdekből nyilvános adatokat - a törvényben meghatározott kivételekkel - bárki számára ingyenesen és az adatokhoz való hozzáféréshez szükséges fiók létrehozása nélkül hozzáférhetővé tenni.

Ami a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó adatokat illeti, ezek már kereshető formában elérhetők az EKR (<https://ekr.gov.hu/ekr-szerzodestar/en/szerzodesLista>) weboldalán keresztül. A tervek szerint a nyilvántartás egyedi azonosítók beillesztése révén összekapcsolódik a központi átláthatósági nyilvántartással, hogy a szerződéssel kapcsolatos további információk megtalálhatók legyenek az EKR-ben.

5.1.12. Útmutatók, példatárak

Az európai uniós forrásokkal való szándékos visszaélés megelőzéséhez, eredményes felderítéséhez a csalás gyanújára utaló jelek felismerésére, egységes értelmezésére, kezelésére van szükség, amelyhez módszertani, szakmai iránymutatásokat tartalmazó útmutatókat, tematikus példatárakat szükséges közzétenni.

Jogsabályi kötelezettségnek eleget téve, illetve a korrupció megelőzés témakörében elhivatott szervezeti célkitűzésnek megfelelően a Miniszterelnökség a 2021. évi integritási és korrupciós kockázatok kezelését szolgáló intézkedési tervének megfelelően a szervezet munkatársainak tájékoztatására integritási és korrupciós témájú esettanulmányokat tett közzé az intraneten.

5.2 A CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ FELDERÍTÉSE, JELENTÉSE

A vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megtartásával a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői hatáskörükbe tartozóan intézkedéseket alkalmaznak a csalás és korrupció felderítése és jelentése érdekében.

Az a munkatárs, aki észleli, hogy egy ügyben összeférhetetlen, ezt haladéktalanul írásban bejelenti a fejlesztéspolitikai intézményrendszer őt foglalkoztató szereplője, azaz a felettese részére. A bejelentésben megjelöli az összeférhetetlenség okát, és ha az ügy elfogulatlan megítélése tőle egyéb okból nem várható, akkor ezt indokolja.

Bárki jogosult anonim módon a www.palyazat.gov.hu oldalon bejelenteni, ha az ügyben összeférhetetlenség vagy annak kockázata vagy látszata fennállását észleli.

Nem tehet érdemi intézkedést az ügyben az, aki bejelentette összeférhetetlenségét, és az, aki a rá vonatkozóan megtett bejelentésben foglaltakat elismerte.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője hivatalból ügyel arra, hogy összeférhetetlen személy az ügyben ne járjon el. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője az összeférhetetlenségi ügyeket soron kívül intézi el.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője gondoskodik más személynek az ügyben történő részvételre kijelöléséről, ha valamely munkatársa az összeférhetetlenségét bejelentette, továbbá akkor is, ha a más által tett bejelentésben állított tény a fejlesztéspolitikai

intézményrendszer érintett munkatársa elismeri vagy nem ismeri el, de a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője az összeférhetlenség fennállását megállapítja.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője elutasítja a bejelentést akkor, ha összeférhetlenség nem áll fenn, továbbá e döntését indokolja.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője gondoskodik annak az eljárási cselekménynek a felülvizsgálatáról és szükség szerint helyesbítéséről vagy megismétléséről, amelyben az összeférhetetlen személy közreműködött és amely az ügy érdemére kihathat.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársa e tevékenysége és érdemi eljárási cselekménye megkezdését megelőzően összeférhetlenségi és érdekeltiségi nyilatkozatot tesz.

Az Igazgatóság a nyilatkozatok valóságtartalmát ellenőrzési terv alapján mintavételelesen ellenőrzi, amelyet különösen a rendelkezésére álló információk, önbevallás alapján és a közhiteles nyilvántartásokban elérhető adatokkal való összevetéssel végez el.

Az Igazgatóság gondoskodik a nyilatkozatok és az ellenőrzések dokumentumainak megőrzéséről azok megtételétől, illetve az ellenőrzések lezárásától számított öt évig.

A GVH kiemelt hangsúlyt fektet a közbeszerzési kartellek felderítésére és a versenyellenes magatartás elleni intézkedések megtételére. A GVH számára számos eszköz áll rendelkezésre, hogy hatékonyan felderítse a közbeszerzési kartelleket, így különösen

- panasz és jelentés: a GVH számos jelzést kap közbeszerzési kartellek kapcsán,
- Kartell chat: A Kartell chat egy anonim kommunikációs lehetőség, amely szabadon elérhető a GVH honlapján, ahol bárki megoszthat információt közvetlenül a GVH-val,
- engedékenységi politika és nélkülözhetetlen bizonyíték szolgáltatásáért járó díj.

A közbeszerzési kartellekre utaló jelek azonosítására vonatkozó módszertan népszerűsítése: a módszertan alapján a GVH kiadványokat és oktatási anyagokat készít ajánlatkérőknek és gazdasági szereplőknek.

A Miniszterelnökség Közbeszerzésekért Felelős Helyettes Államtitkársága (a továbbiakban: KFF) az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű, valamint az építési beruházás, építési koncesszió esetén a háromszázmillió forintot elérő vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési eljárások folyamatba épített ellenőrzési tevékenysége során nem csak az esetleges összeférhetlenségi helyzeteket vizsgálja, hanem a COCOF 09/0003/00-EN sz. dokumentummal (csalás ismérvei) összhangban indikátorokkal kiegészült a KFF által használt „ELJÁRÁSSAL KAPCSOLATOS ÉSZREVÉTELEK” elnevezésű dokumentum is. Az ellenőrzés során alkalmazott szempontok szerinti vizsgálat kizárólag az ajánlatkérő által a KFF rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján történik. A frissített minta 2019. július 1-je óta van használatban. A tagállam átvezette a Bizottság szolgálatainak javaslatait és megküldte valamennyi módosított mintát a Bizottságnak. A KFF ellenőrzési tevékenységét meghatározó/szabályozó útmutatókba az adott kérdéskörrel összefüggő releváns részek kerültek beépítésre.

Ha felmerül annak gyanúja, hogy a projekt megvalósításával összefüggésben a kedvezményezett vagy a kedvezményezett érdekkörébe eső más személy, illetve szervezet bűncselekményt követett el, az irányító hatóság feljelentést tesz. A szabálytalansági gyanú észlelése esetén alkalmazandó rendelkezéseket a Stratégia 5.3. pontja részletesen ismerteti.

5.2.1 Bejelentő rendszer működtetése, bejelentő védelmi szabályzat

A csalás és korrupció felderítéséhez – (EU) 2019/1937 irányelve alapján – közérdekű bejelentő rendszert szükséges működtetni, amely a Stratégia 3.3.5. pontja szerint valósul meg.

A közérdekű bejelentő rendszer elérhetőségéről, valamint a védelmi szabályokról rendszeresen szükséges tájékoztatást nyújtani a társadalom számára, amely elérhető a www.magyarorszag.hu oldalon keresztül. Az európai uniós forrásokkal való visszaélések gyanújára vonatkozóan szükséges valamennyi bejelentést megvizsgálni és azok jogszabályban foglalt rendelkezéseknek megfelelő kezelése érdekében megtenni a jogszerű lépéseket.

A 22/2020. (XII. 10.) MvM utasítás alapján a Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra és integritási, korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések ügyintézésével kapcsolatos feladatokat az integritás tanácsadó látja el a közigazgatási államtitkár folyamatos tájékoztatása mellett.

Az integritás bejelentéseket szóban (személyesen vagy telefonon) vagy írásban lehet megtenni. Az integritás tanácsadó a vizsgálat lefolytatását követően összegző feljegyzést készít a közigazgatási államtitkár részére, amelyben javasolhatja az ügyben döntésre jogosult közigazgatási államtitkár részére fegyelmi vagy etikai eljárás megindítását vagy büntetőeljárás kezdeményezését is. A közigazgatási államtitkár az integritás tanácsadó által lefolytatott vizsgálat megállapításait, javaslatait figyelembe véve döntést hoz.

5.2.2. Az Európai Ügyészség és a magyar ügyészség közötti munkamegállapodás

A munkamegállapodás keretében az operatív együttműködés a következőkre terjed ki:

- Ha az OLAF a vizsgálatának befejezését követően igazságügyi ajánlást tesz, azt a vizsgálati jelentés és az azzal összefüggő dokumentumok egyidejű megküldésével teszi. Az együttműködési megállapodás alapján az ajánlást, minthogy azt a főigazgató teszi a legfőbb ügyésznek, az OLAF a Legfőbb Ügyészségnek küldi meg, a kapcsolattartásra kijelölt kontaktpont útján, majd a Legfőbb Ügyészség továbbítja az illetékes főügyészségnek. A főigazgató ajánlása alapján tett intézkedésekről a tagállamoknak tájékoztatniuk kell az OLAF-ot. Az intézkedésről az együttműködési megállapodás alapján a legfőbb ügyész értesíti a főigazgatót. A kivétel nélkül folytatott gyakorlat szerint az ajánlás és a zárójelentés alapján nyomozás kerül elrendelésre, vagy ha az ajánlással érintett bűncselekmény miatt büntetőeljárás már folyamatban van, az OLAF megállapításait abban az eljárásban értékelik. Az OLAF-ot, mint feljelentőt pedig a nyomozó hatóság, illetve a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyészség is tájékoztatja az eljárás azon fejleményeiről, amiről a feljelentőt tájékoztatni kell.
- Az OLAF a még folyamatban lévő vizsgálatainak során – igazságügyi ajánlás nélkül – a 883/2013. EU, Euratom rendelet 12. cikk (1) és (2) bekezdése alapján bűncselekmény gyanújára utaló információt (ún. jelzést) közölhet a magyar hatóságokkal. Az OLAF ebben az esetben is feljelentőként vesz részt a büntetőeljárásban. Az együttműködési megállapodás alapján az OLAF a jelzést a Legfőbb Ügyészségnek küldi meg, illetve ha azt más hatóságnak küldte, a jelzésről tájékoztatja a Legfőbb Ügyészséget.
- Az OLAF ajánlására indult büntetőeljárások tárgya jellemzően az uniós támogatásokkal kapcsolatban elkövetett vagy elleni vagy költségvetést károsító bűncselekmények. Ezek a sértettje az uniós költségvetés, tehát az büntetőeljárásokban értesíteni kell a sértetti jogok gyakorlására feljogosított szervet. Bár sértetti képviselőre nincs konkrétan kijelölt szerv, a Bizottság Jogi Szolgálata az, ami jogi ügyekben a Bizottságot képviseli. Erre figyelemmel az együttműködési megállapodásba bekerült az is, hogy amennyiben egy, az OLAF igazságügyi ajánlását követően indított ügy megszüntetésre kerül, a Legfőbb Ügyészség biztosítja, hogy a megszüntető határozatot az illetékes ügyészség vagy nyomozóhatóság kellő időben megküldje az OLAF és a Bizottság Jogi Szolgálata részére.

- Az együttműködési megállapodás a segítségnyújtást általános jelleggel írja elő, és annak legkézenfekvőbb módját nevesíti is: párhuzamos eljárások esetén az OLAF és az ügyészség nyomozati tevékenységüket összehangolhatják, szükség esetén pedig a nyomozási terveikre vonatkozó információt cserélhetnek, illetve a nyomozási cselekményeiket koordinálhatják. Az OLAF által végzett helyszíni ellenőrzések és a nyomozóhatóságok által végzett helyszíni szemlék és kutatások lefolytatása összehangolható, amihez a Legfőbb Ügyészség – szükség esetén – támogatást nyújt.
- Az OLAF a Magyarország területén végzett helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok lefolytatása előtt visszaigazolást kérhet a Legfőbb Ügyészségtől arra vonatkozóan, hogy az adott ügyben folyik-e vagy a múltban folyamatban volt-e a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat tárgyát képező üggyel kapcsolatban büntetőeljárás. Ha az OLAF helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat lefolytatását tervezi Magyarországon olyan ügyben, amelyben Magyarországon párhuzamos eljárás folyik, az OLAF tájékoztatja az ügyben felügyeletet gyakorló ügyészt a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat céljáról, terjedelméről és tervezett idejéről.

5.2.3. Az összeférhetlenség vizsgálata

Az európai uniós források felhasználását biztosító kormányrendeletek részletes rendelkezéseket állapítanak meg az összeférhetlenség eseteivel, illetve azok megelőzésének, felmerülésük esetén kezelésének módjával kapcsolatban.

Az összeférhetlenségre vonatkozó szabályrendszert az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet 61. cikkével és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársa jogállására vonatkozó jogszabályban meghatározott összeférhetlenségi szabályokkal összhangban kell értelmezni és alkalmazni.

Ha egy személy összeférhetlensége a kormányrendeletekben nevesített esetek alapján nem volna megállapítható, de az (EU, Euratom) 2018/1046 rendelet 61. cikk (3) bekezdése szerinti valamely összeférhetlenségi ok rá nézve teljesül, akkor őt olyan személynek kell tekinteni, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársa által e tevékenysége és érdemi eljárási cselekménye megkezdését megelőzően tett összeférhetlenségi nyilatkozatokat rendszeresen ellenőrizni kell.

Az ellenőrzésre rendszeresen, mintavétel vagy gyanúbejelentés alapján kerül sor. Bárki jogosult bejelenteni, ha az ügyben összeférhetlenséget észlel.

A mintavételen alapuló ellenőrzésnek éves szinten el kell érnie az összeférhetlenségi nyilatkozat benyújtására kötelezettek számának legalább 5 %-át. Az Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság mintavételen alapuló ellenőrzésekkel kapcsolatos tevékenységének ellenőrzési terven kell alapulnia.

Az ellenőrzésnek – amennyire lehetséges – a rendelkezésre álló hivatalos nyilvántartások felhasználásán kell alapulnia. Ha egy esetleges összeférhetlenségi okról nem áll rendelkezésre hivatalos nyilvántartás, akkor önbevallást kell alkalmazni, amelyet az Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság nyíltan elérhető forrásokon keresztül kell ellenőriznie.

Az összeférhetlenségi nyilatkozatokat és az ellenőrzések eredményeit legalább 5 évig meg kell őrizni.

Az Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság az Integritás Hatóság részére teljes körű hozzáférést biztosít az összeférhetlenségi nyilatkozatokhoz vagy az Igazgatóság irataihoz.

5.3 CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ESETÉN ALKALMAZANDÓ NEGATÍV KÖVETKEZMÉNYEK

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelmében alkalmazandó negatív következmények:

Szabálytalanság gyanúját bárki bejelentheti az irányító hatóságnál. Ha a szabálytalansági gyanú alapján indult eljárás során szabálytalanság kerül megállapításra, abban az esetben az irányító hatóság az alábbi szankciókat alkalmazhatja:

- a) lehetőség van a projekt elszámolható költségeit és a támogatást arányosan csökkenteni, valamint a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezni,
- b) a támogatási szerződéstől elállni,
- c) javaslatot tenni a támogatások igénybevételeiből határozott időre, de legfeljebb öt évre történő kizárására,
- d) uniós jogi aktusban meghatározott egyéb jogkövetkezményt alkalmazhat.

A kizárás akkor alkalmazható, ha a kedvezményezett, HET esetében a végső kedvezményezett a szabálytalanságot szándékosan vagy ismételten valósítja meg. Ismételten valósítja meg a kizárás alapjául szolgáló cselekményt a kedvezményezett, HET esetében a végső kedvezményezett, ha ugyanazon tényállással kapcsolatos szabálytalanságot öt éven belül legalább két alkalommal követi el. A kizárás tárgyában európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter dönt.

Ahol Stratégia ezen pontja irányító hatóságot említ, azon a HET vonatkozásában a nemzeti hatóságot is érteni kell.

Az irányító hatóság a szabálytalansági gyanúval érintett projekthez kapcsolódó valamely kifizetést felfüggesztheti, ha a kifizetés szabálytalanság megállapítása esetén veszélyeztetné a szabálytalansággal érintett összeg behajtását, így különösen, ha

- a) a kedvezményezett nem nyújtott biztosítékot,
- b) a szabálytalansági gyanúhoz vezető cselekmény ismétlődő jellegű,
- c) bűncselekmény gyanúja merül fel,
- d) a kedvezményezett terhére korábban azonos típusú szabálytalanságot állapítottak meg,
- e) ugyanazon kedvezményezettel szemben más szabálytalansági eljárás van folyamatban, vagy
- f) a kifizetést követően az eredeti pénzügyi állapot nem állítható helyre.

Ha felmerül annak gyanúja, hogy a projekt megvalósításával összefüggésben a kedvezményezett vagy a kedvezményezett érdekkörébe eső más személy, illetve szervezet bűncselekményt követett el, az irányító hatóság feljelentést tesz.

Belső eljárások során alkalmazott negatív következmények:

A Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra és integritási, korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések alapján indult vizsgálat lefolytatását követően az integritás tanácsadó összegző feljegyzést készít a közigazgatási államtitkár részére, amelyben javasolhatja az ügyben döntésre jogosult közigazgatási államtitkár részére fegyelmi vagy etikai eljárás megindítását, feltárt problémák okainak megszüntetését, az okozott sérelem orvoslását, vagy büntetőeljárás kezdeményezését is.

Külön kiemелendő a magyar Kormány kötelezettségvállalása, amelynek értelmében az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiával összhangban a cselekvési tervben konkrét intézkedést határoz meg

arra vonatkozóan, hogy legkésőbb 2023. október 1-ig hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciórendszert vezet be, beleértve a vagyonyilatkozati rendszer szerinti kötelezettségekkel kapcsolatos súlyos jogsértésekre vonatkozó közigazgatási és büntetőjogi szankciókat.

5.4. A KORRUPCIÓN MEGELŐZÉSÉRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

A jelenlegi, 2020-2022 időszakra vonatkozó NKS, amelynek végrehajtási időszaka 2023-ra nyúlik, a kitűzött céljait három beavatkozási területen valósítja meg, amelyek a következők:

A technológia alapú beavatkozás az emberi tényező minimalizálása, a folyamatok algoritmizálása, egységesítése és automatizálása révén csökkenti vagy kizárja ki a korrupció lehetőségét. A digitalizált folyamatokba épített, előre rögzített, átlátható fékek és ellenőrzési pontok biztosítják az átlátható tevékenységet. A digitalizáció olyan feltételeket teremt, hogy a korrupcióra lehetőség adó helyzetek létre sem tudnak jönni.

A szabályalapú beavatkozási eszközök²⁰ célja, hogy szabályozási, jogi eszközökkel – külső vagy belső szabályokkal, tilalmakkal, felelősségi renddel és szankciókkal – akadályozzák meg a korrupciós magatartást.

Az érték alapú²¹ beavatkozási eszközök az emberek belső erőforrásait, jóra való hajlamukat mozgósítják, hatékonyan támogatva ezzel a szabályalapú eszközök érvényesülését.

Ezen beavatkozási eszközök biztosítják az antikorrupciós küzdelem során a megelőzés, a felderítés, és a korrekció területein a hatékony cselekvési lehetőséget, a korrupció visszaszorítása stratégiai céljának megvalósítását.

VI. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer elkötelezett a csalás és korrupció elleni küzdelem mellett, ezért a Stratégiában meghatározott alapelvek és célok teljesülése, valamint az eredményesség érdekében a leghatékonyabb eszközökkel, proaktívan és szervezeten lép fel.

A Stratégiában foglalt intézkedések hatásai a csalással érintett esetek számának minimalizálásában mutatkoznak meg.

A Stratégiában a csalás és korrupció elleni küzdelem érdekében megfogalmazott intézkedések végrehajtására vonatkozó feladatokat a Stratégiának szerves részét képező Cselekvési terv tartalmazza (3. sz. melléklet).

6.1 FINANSZÍROZÁS

Az OLAF Koordinációs Iroda a Végrehajtás Operatív Program Plusz keretében megvalósuló tevékenységei - képzések tartása, tematikus workshopok és konferenciák szervezése - elősegítik a csalás és a korrupció megelőzését, amely a 2019-es országjelentésben szereplő célkitűzések egyike. Fentiekén túl finanszírozásra kerül az OLAF Koordinációs Iroda munkatársainak nemzetközi konferenciákon való részvétele is, amely lehetővé teszi a nemzetközi tapasztalatcserét, a külföldi gyakorlatok megismerését és a bevált metódusok esetleges átvételét, hazai megosztását.

²⁰ <https://korrupciomegelozes.kormany.hu/download/fff/92000/STRAT%C3%89GIA%20k%C3%B6zz%C3%A9tett.pdf> 4.2. pont

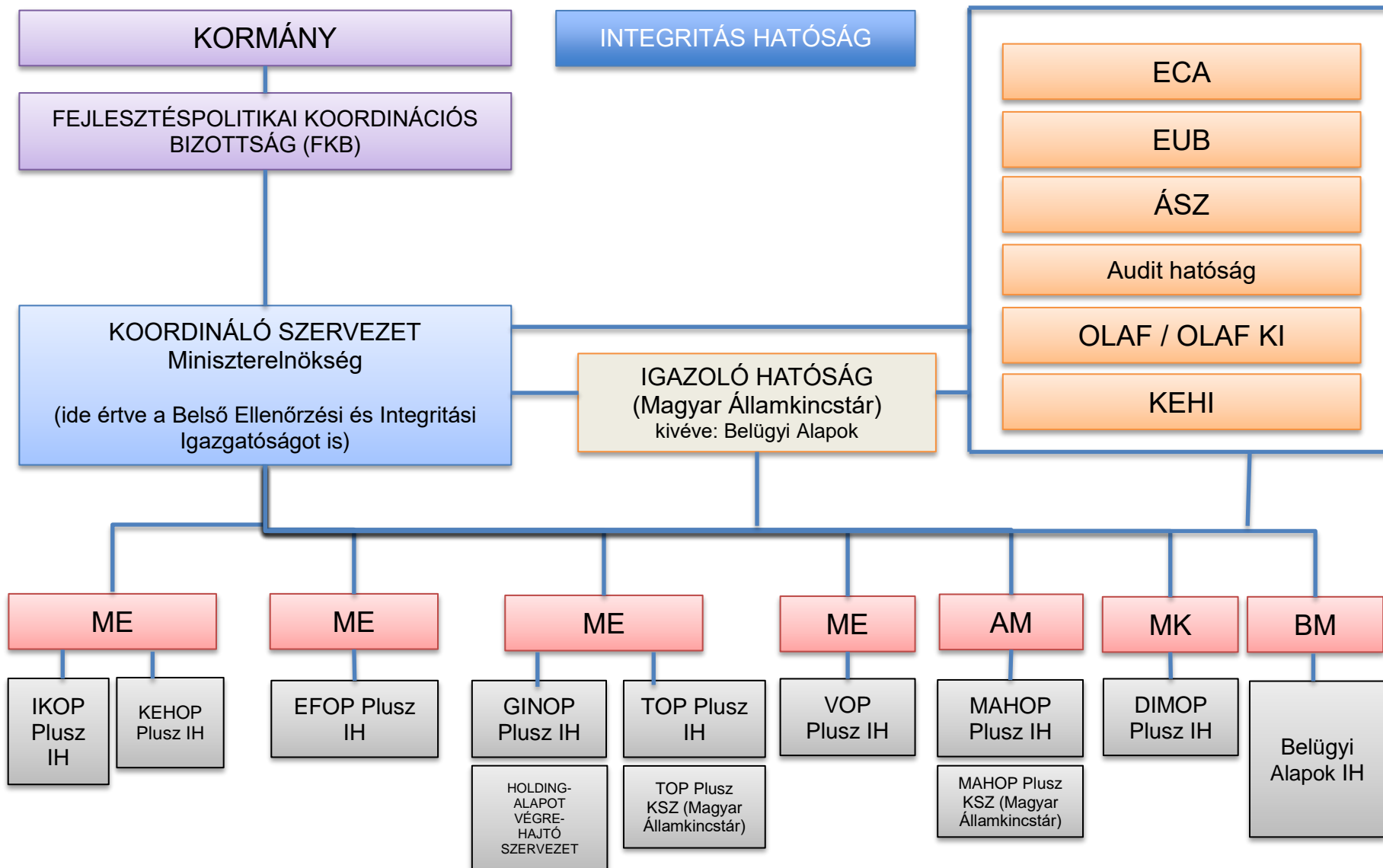
²¹ <https://korrupciomegelozes.kormany.hu/download/fff/92000/STRAT%C3%89GIA%20k%C3%B6zz%C3%A9tett.pdf> 4.3. pont

6.2. A STRATÉGIA NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

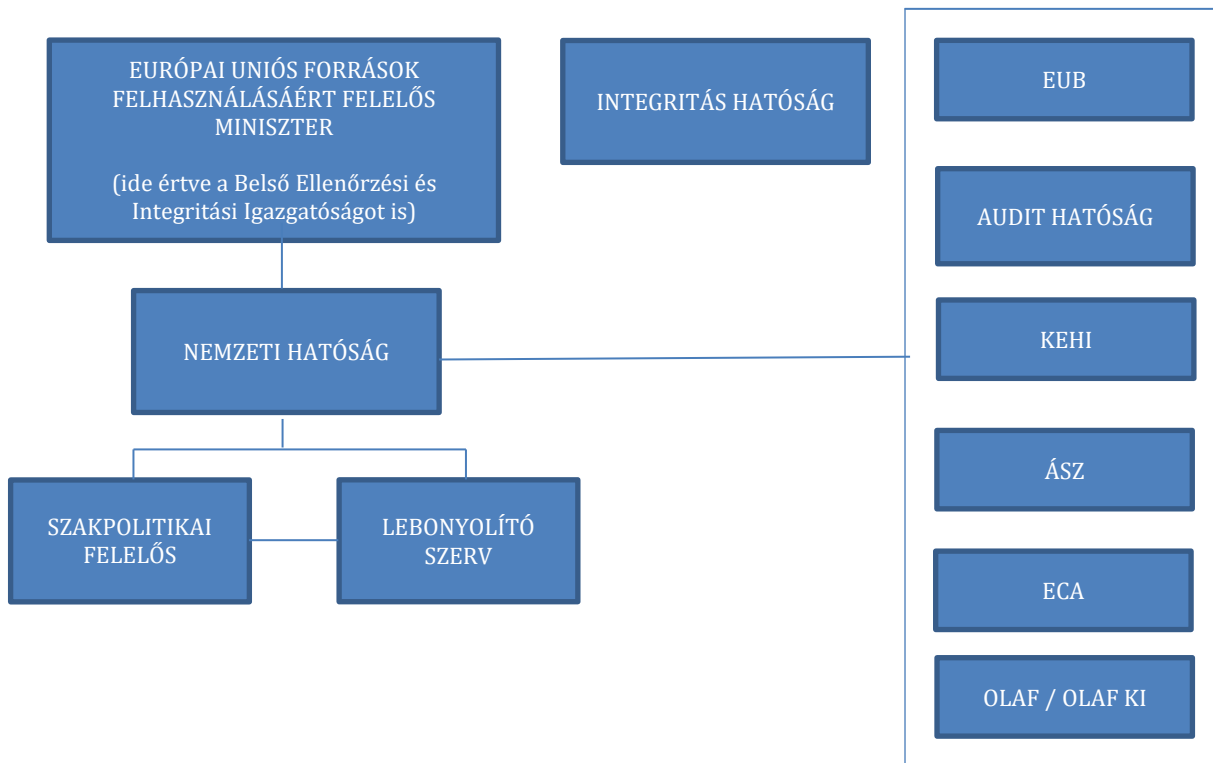
A Miniszterelnökség Stratégia előkészítéséért felelős szervezeti egysége a fejlesztéspolitikai intézményrendszer visszajelzése alapján figyelemmel kíséri és értékeli a Stratégiában meghatározott célok megvalósulását és a feladatok végrehajtását. A jogszabályi változások, a csalás kockázatelemzés eredménye, a legjobb gyakorlatokból adódó fejlemények, továbbá a Bizottság csalás elleni ajánlásai függvényében szükség szerint biztosítja a Stratégia felülvizsgálatát, módosítását. A Stratégiában meghatározott intézkedések végrehajtásáról, a célok teljesüléséről évente beszámolót készít, amelyet a Stratégiával azonos módon hoz nyilvánosságra.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ INTÉZMÉNYRENDSZER ÁBRÁJA

2021–2027 programozási időszak esetén

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz esetén

2. SZÁMÚ MELLÉKLET: JOGFORRÁSJEGYZÉK

- Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Közösséget létrehozó Szerződés módosításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről
- A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az

541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről

- Egyezmény az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről
- a Brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék létrehozásáról szóló 2021. október 6-i (EU) 2021/1755 európai parlament és tanácsi rendelet
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- 2004. évi XXIX. törvény az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról XII. fejezete
- 2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
- 2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról
- 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről
- 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet az Európai Unió brexit miatti kiigazításokra képzett Brexit Alkalmazkodási Tartalékból a magyar vállalkozások részére nyújtott támogatások igénylésének és a források felhasználásának részletes szabályairól
- 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről
- 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről
- 1328/2020. (VI. 19) Korm. határozat a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról
- 22/2020. (XII. 10.) MvM utasítás a Miniszterelnökség működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra, integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos eljárásrendről

3. SZÁMÚ MELLÉKLET

Cselekvési terv

	Célkitűzések	Intézkedések	Mutatók	Felelős	Határidő
1.	A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködés megerősítése	A csalás és korrupció gyanús esetek bejelentése és nyomkövetése érdekében szoros együttműködési eljárásrendi szabályok kialakítására javaslattétel a nyomozóhatóságok és az ügyészségi szervek között, ezzel is elősegítve az IMS-ben szereplő adatok naprakészségét.	eljárásrend kialakítása	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	2023. január 31.
2.	Az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni stratégia felülvizsgálata a nemzeti korrupcióellenes stratégia és cselekvési terve kidolgozásával párhuzamosan	Az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni stratégia felülvizsgálata megtörténik a nemzeti korrupcióellenes stratégia kidolgozásával párhuzamosan, felhasználva az annak egyeztetése során gyűjtött információkat, tapasztalatokat.	az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni felülvizsgált stratégia közzététele	munkacsoport	új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia: 2023. június 30. az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni felülvizsgált stratégia: 2023. augusztus 31.
3.	Hatékony szankciórendszer a vagyonyilatkozatokhoz kapcsolódóan	Hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciórendszer bevezetése, beleértve a vagyonyilatkozati rendszer szerinti kötelezettségekkel kapcsolatos súlyos jogsértésekre vonatkozó közigazgatási és büntetőjogi szankciókat.	új jogszabály	Igazságügyi Minisztérium	2023. október 1.

4.	Rendszeres adatküldés az ARACHNE rendszerbe	Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe.	adatfeltöltés teljesül	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	kéthavonta
5.	ARACHNE kockázatértékelő eszköz módszertan kidolgozása	Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan kidolgozása.	módszertan elkészül	Miniszterelnökség	2022. november 30.
6.	ARACHNE kockázatértékelő eszköz módszertan felülvizsgálata	Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata.	módszertan felülvizsgálata megtörténik	Miniszterelnökség	évente egyszer (szükség esetén soron kívül)
7.	Az összeférhetlenségre vonatkozó rendelkezések felülvizsgálata, módosítása	Az összeférhetlenségi szabályok felülvizsgálata és jogszabáymódosító javaslat elkészítése a csalás és a korrupció elleni hatékonyabb fellépés és az átláthatóság növelése érdekében.	módosított rendelet kihirdetése megtörtént [373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet, 374/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet]	Miniszterelnökség	2022. szeptember 30.
8.	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság létrehozása	A Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság létrehozása az összeférhetlenséggel összefüggésben tett bejelentések kivizsgálása, valamint az összeférhetlenségi nyilatkozatok ellenőrzése céljából.	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság teljes mértékben működőképes	Miniszterelnökség	2022. december 31.

9.	A www.palyazat.gov.hu oldalon bejelentő felület létrehozása	A www.palyazat.gov.hu oldalon bejelentő felület létrehozása az összeférhetlenség gyanújának bárki által történő, anonim bejelentése céljából.	bejelentő felület létrehozásra kerül	Miniszterelnökség	2022. november 15.
10.	Rendszeres csalás, összeférhetlenségi és korrupciós kockázatelemzés elvégzése	EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése és a kockázatelemzési eszköz felülvizsgálata.	kockázatelemzés elkészül	Miniszterelnökség, irányító hatóság, igazoló hatóság, nemzeti hatóság	folyamatosan, minden év augusztus 1. (szükség esetén soron kívül)
11.	A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) fejlesztése	A www.anti-lop.hu oldalon található adatokon túlmenően a bejelentett ügy rövid összefoglalójának megjelenítése az állampolgárok teljesebb körű tájékoztatása érdekében.	www.anti-lop.hu oldalon új adatok megjelenése	Miniszterelnökség	2022. december 31.
12.	A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai ismereteinek bővítése a csalás- és korrupciómegelőzés területén	Kötelező integritás képzés az új belépő munkatársaknak.	képzés megtartása a Nemzeti Közzolgálati Egyetem szervezésében	a részvétel nyomonkövetése: irányító hatóság, nemzeti hatóság képzési kapcsolattartói által	2018. óta folyamatos, évente legalább egyszer
		Csalás és korrupció megelőzés tárgyában fókuszált témájú képzés vezetők, valamint tisztviselők számára az NVSZ-szel együttműködésben.	képzés megtartása	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	2022. december 1-jétől évente legalább egyszer
		Az Alkotmányvédelmi Hivatal által tartott képzés az általános biztonsági tudatosság érdekében.	képzés megtartása	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	2022. december 1-jétől évente legalább egyszer
		Alapképzés: amely tartalmazza a 2021-2027 programozási időszak és a HET vonatkozásában is a csalásmegelőzés, szabálytalanságkezelés modulokat.	képzés megtartása	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	2014. óta folyamatos, évente legalább egyszer
		Képzés csalásmegelőzés témában az OLAF KI-val együttműködésben.	képzés megtartása	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	2016. óta folyamatos, évente legalább egyszer

13.	Megfelelés az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében	Az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése.	a rendelkezés teljesülésének nyomon követése	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	folyamatos
14.	Az átláthatóság további növelése a közbeszerzési eljárások tekintetében	A közbeszerzési eljárások eredményéről szóló tájékoztató hirdetések adatait strukturált formában tartalmazó, gépi eszközökkel feldolgozható, rendszeresen frissített adatbázis létrehozása és közzététele az EKR-ben.	adatbázis közzététele az EKR-ben	Miniszterelnökség	2022. szeptember 30.
15.	A fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni küzdelem melletti elkötelezettségének megjelenítése és információ nyújtása (honlap, prezentáció)	A www.palyazat.gov.hu oldalon csalásmegelőzéssel kapcsolatos tájékoztató anyagok, prezentációk elhelyezése az állampolgárok teljeskörű tájékoztatása érdekében.	tájékoztató anyagok, prezentációk megtalálhatóak a honlapon	Miniszterelnökség, nemzeti hatóság	folyamatos
16.	Integrált kockázatkezelési rendszer működtetése	Az irányadó jogszabályoknak megfelelően bejelentő rendszer működtetése és a vizsgálati eljárások lefolytatása.	a bejelentő rendszer működik	Miniszterelnökség	folyamatos
17.	A vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott jelentéstételi kötelezettségek maradéktalan betartásának elősegítése, különös tekintettel a csalási és korrupciós esetek bejelentésére és megfelelő nyomon követésére	A jelentési kötelezettség egységes megközelítésének elősegítése érdekében az OLAF korábbi gyakorlati tapasztalatai és követelményei alapján iránymutatás kidolgozása, amely tartalmazza a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokat és azok értelmezését.	iránymutatás elkészül	OLAF Koordinációs Iroda	2023. június 30.
18.	A vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott jelentéstételi kötelezettségek maradéktalan betartásának elősegítése, különös tekintettel a csalási és korrupciós esetek bejelentésére és megfelelő nyomon követésére	Az érintettek tudásbázisának bővítése, a legjobb gyakorlatok megosztása. Az érintett szakértők számára rendszeres platform biztosítása érdekében az OLAF Koordinációs Iroda negyedévente megbeszéléseket szervez a már meglévő szabálytalanságjelentési munkacsoport számára a nemzeti jelentéstevő szervezetek (irányító hatóságok, igazoló hatóság, kifizető	megbeszélés tartása	OLAF Koordinációs Iroda	A Stratégia elfogadását követően negyedévente

		ügynökség és igazságügyi hatóságok) részvételével.			
19.	A vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott jelentéstételi kötelezettségek maradéktalan betartásának elősegítése, különös tekintettel a csalási és korrupciós esetek bejelentésére és megfelelő nyomon követésére	Gyakorlati IMS képzések a magyar felhasználóknak a jelentési kötelezettségekről és a tapasztalatakról	képzés megtartása	OLAF Koordinációs Iroda	A Stratégia elfogadását követően évente legalább egyszer
20.	A munkatársak rotációjára vonatkozó módszertan készítése	A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érzékeny pozícióban lévő munkatársainak – így különösen a szabálytalanságkezeléssel, ellenőrzésekkel, kockázatértékeléssel foglalkozó munkatársaknak – a rotációjára vonatkozó módszertan kidolgozása.	módszertan elkészül és alkalmazták	Miniszterelnökség	2023. március 31.
21.	A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata	A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupció megelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében.	felülvizsgálat megtörténik	Miniszterelnökség	folyamatos